

Οι τροποποιήσεις του
Ποινικού Κώδικα σε
σχέση με την
αναστολή εκτέλεσης
της ποινής, τη
μετατροπή της
ποινής, και την
απόλυση υπό όρο

ΕΝΩΣΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΑΖΙΡΗΣ / 26.4.2024

Κατάργηση αναστολής ισχύος διατάξεων Ποινικού Κώδικα σε σχέση με παροχή κοινωφελούς εργασίας [άρθρο 136γ' Ν. 5090/2024]

~~Άρθρο 98 Ν. 4623/2019~~

~~Παροχή κοινωφελούς εργασίας~~

~~1. Αναστέλλεται η ισχύς των διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 4619/11.6.2019 (Α' 95), κατά το μέρος που προβλέπουν την παροχή κοινωφελούς εργασίας είτε ως κύρια ποινή είτε ως μετατροπή στερητικής της ελευθερίας ποινής ή χρηματικής ποινής:~~

~~2. Πλημμελήματα, που προβλέπονται σε διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 4619/11.6.2019 (Α' 95), και απειλούνται με μοναδική ποινή την παροχή κοινωφελούς εργασίας, τιμωρούνται με χρηματική ποινή:~~

Σε ισχύ (υπό τη σημερινή του μορφή): από 23.2.2024

Καταργείται
από 1.5.2024

Άρθρο 105Α

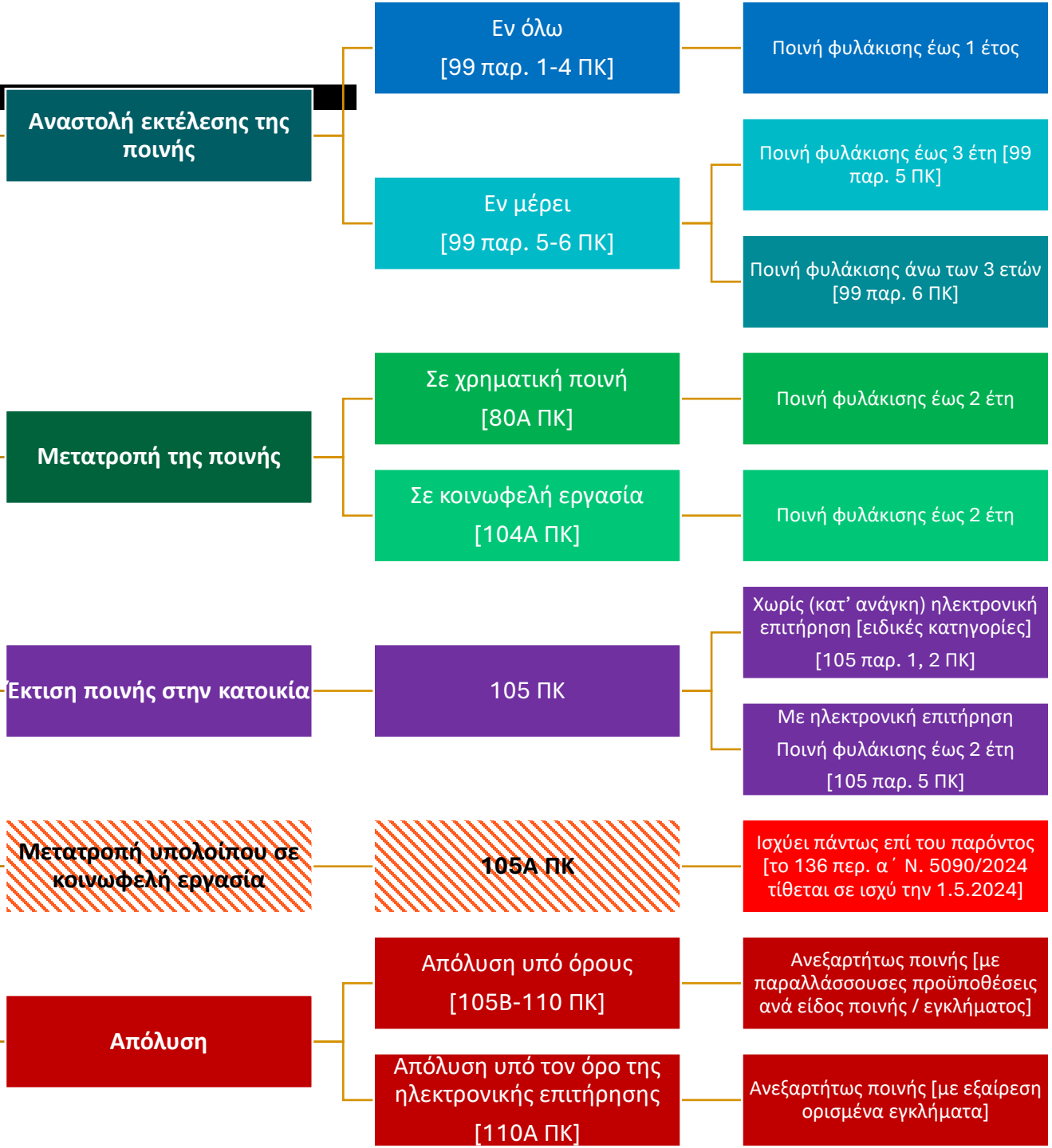
Παροχή κοινωφελούς εργασίας

1. Ο καταδικαζόμενος σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει συνολικά τα πέντε (5) έτη, μπορεί να δηλώσει προς το δικαστήριο ότι επιθυμεί να μετατραπεί το υπόλοιπο της ποινής του έως τον χρόνο της υπό όρο απόλυσης, κατά το επόμενο άρθρο, σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, αφού θα έχει εκτίσει πραγματικά το ένα δέκατο αυτής. Το Δικαστήριο, μετατρέπεται την ποινή, εν όλω ή εν μέρει, εκτός αν με ειδική αιτιολογία κρίνει ότι η βαρύτητα της πράξης, οι συνθήκες τέλεσής της και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του καταδικασθέντος, καθιστούν απολύτως αναγκαία την έκτιση της ποινής στο κατάστημα κράτησης για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν άλλων αντίστοιχης βαρύτητας εγκλημάτων.
2. Για τη μετατροπή της στερητικής της ελευθερίας ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, κάθε μήνας φυλάκισης αντιστοιχεί σε σαράντα (40) ώρες κοινωφελούς εργασίας, η οποία πρέπει να εκτελεστεί εντός του οριζόμενου στην προηγούμενη παράγραφο χρόνου.
3. Η μετατροπή δεν προϋποθέτει αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση.
4. Η παρ. 3 του άρθρου 81 ισχύει και στην περίπτωση αυτή. Αν η εργασία παρέχεται από εκείνον που καταδικάστηκε ελλιπώς ή πλημμελώς με δική του υπαιτιότητα, ο εισαγγελέας εκτέλεσης της ποινής, αφού λάβει υπόψη τη συχνότητα και σοβαρότητα της παραβίασης των υποχρεώσεων από τον καταδικασθέντα, καθώς και τον βαθμό της υπαιτιότητάς του, μπορεί να προβεί σε έγγραφη προειδοποίηση εκείνου που καταδικάστηκε ή να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής. Υπό τις προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου, και λαμβάνοντας υπόψη το τμήμα της ποινής που εκτίθηκα, το δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής μπορεί να διατάξει την έκτιση της φυλάκισης που επιβλήθηκε αφού αφαιρέσει την εκτιθείσα ποινή και τον χρόνο παροχής κοινωφελούς εργασίας υπολογίζοντας αυτόν σύμφωνα με την παρ. 2. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Αιτιολογική Έκθεση

Το άρθρο 105Α του Γενικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα καταργείται, καθώς κρίθηκε σκόπιμο και για τις ποινές φυλάκισης που υπερβαίνουν τα τρία έτη να προβλέπεται πραγματική έκτιση τουλάχιστον μέρους του ενός πέμπτου (1/5) της ποινής και η διάταξη αυτή συμπεριελήφθη ως παρ. 6 στο νέο άρθρο 99 ΠΚ.

Θεσμοί

Αναστολή [99-104 ΠΚ]

Αναστολή εκτέλεσης του συνόλου της ποινής

- προϋποθέσεις εφαρμογής 99 παρ. 1-4 ΠΚ

Αναστολή εκτέλεσης μέρους της ποινής

- προϋποθέσεις εφαρμογής 99 παρ. 5-6 ΠΚ και ζητήματα που ανακύπτουν στην πράξη

Ανάκληση / Άρση αναστολής

- προϋποθέσεις εφαρμογής άρθρων 101 / 102 ΠΚ

Πέντε διαφορετικά νομοθετικά καθεστώτα ως προς την αναστολή εκτέλεσης της ποινής

99 ΠΚ [Αναστολή εκτέλεσης της ποινής εν όλω]

- Χρόνος τέλεσης πριν από την 1.7.2019 [προϊσχΠΚ]: μέχρι 3 χρόνια φυλάκιση ή ακόμη και 5 έτη φυλάκιση [έστω υπό επιτήρηση] χωρίς παλαιότερη καταδίκη άνω του 1 έτους φυλάκιση
- Χρόνος τέλεσης πριν την 17.11.2019 από την 1.7.2019 [N. 4619/2019]: μέχρι 3 έτη φυλάκιση ανεξαρτήτως προηγούμενης καταδίκης
- Χρόνος τέλεσης πριν την 12.11.2021 από 17.11.2019 [N. 4637/2019]: μέχρι 3 έτη φυλάκιση χωρίς προηγούμενη καταδίκη για έγκλημα δόλου πάνω από 3 έτη φυλάκιση
- Χρόνος τέλεσης πριν την 1.5.2024 από 12.11.2021 [N. 4855/2021]: μέχρι 3 έτη φυλάκιση χωρίς προηγούμενη καταδίκη για έγκλημα δόλου πάνω από 3 έτη φυλάκιση [ή, με ειδική αιτιολογία ακόμη και έως 5 έτη φυλάκιση]
- Τέλεση από την 1.5.2024 και εφεξής: μέχρι 1 έτος φυλάκιση χωρίς παλαιότερη καταδίκη (για οποιοδήποτε έγκλημα) άνω του 1 έτους φυλάκιση

Άρθρο 99 [σημερινή εικόνα]

Αναστολή εκτέλεσης της ποινής υπό όρο

1. Αν κάποιος που δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για εγκλήματα δόλου σε στερητική της ελευθερίας ποινή μεγαλύτερη από τρία (3) έτη με μία ή με περισσότερες αποφάσεις, που οι ποινές τους δεν υπερβαίνουν συνολικά το πιο πάνω όριο, καταδικαστεί σε τέτοια ποινή που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από ένα (1) και ανώτερο από τρία (3) έτη. Αν το δικαστήριο κρίνει, με βάση ειδικά μνημονευόμενα στην αιτιολογία της απόφασης στοιχεία, ότι η εκτέλεση της ποινής είναι απολύτως αναγκαία για να αποτρέψει τον κατάδικο από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων, εφαρμόζει το άρθρο 104Α ΠΚ, εκτός αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του, οπότε διατάσσει την εκτέλεση μέρους ή ολόκληρης της ποινής. Το δικαστήριο μπορεί με ειδική αιτιολογία να χορηγήσει την αναστολή και εφόσον οι προηγούμενες καταδίκες δεν υπερβαίνουν συνολικά τα πέντε (5) έτη φυλάκισης, εκτός αν συντρέχει η εξαίρεση της απόλυτης αναγκαιότητας εκτέλεσης της ποινής. Ο χρόνος της αναστολής δεν μπορεί να είναι βραχύτερος από τη διάρκεια της ποινής, και αρχίζει από τότε που η απόφαση η οποία την χορηγεί καθίσταται εκτελεστή.

[...]

4. Αν ο καταδικασθείς παραβιάζει τους όρους που του έχουν επιβληθεί, ο εισαγγελέας εκτέλεσης της ποινής, αφού λάβει υπόψη τη συχνότητα και σοβαρότητα της παραβίασης των υποχρεώσεων από τον καταδικασθέντα, καθώς και τον βαθμό της υπαιτιότητάς του μπορεί να προβεί κατά την κρίση του σε έγγραφη προειδοποίηση εκείνου που καταδικάστηκε ή να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής. Το τελευταίο, με βάση τα πιο πάνω κριτήρια, μπορεί: α) να τροποποιήσει τους επιβληθέντες ή να επιβάλει επιπρόσθετους όρους, β) να διατάξει τη μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104Α ΠΚ, γ) να διατάξει την έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 100 ΠΚ ή την έκτιση ολόκληρης της ποινής. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Τροποποίηση με άρθρο 9 Ν. 4855/2021

Αντικατάσταση παρ. 1 και 4 άρθρου 99 ΠΚ.

Παρ. 1 εδ. α': επαναφορά – ως προϋπόθεσης για τη χορήγηση της αναστολής – της απουσίας παλαιότερης (αμετάκλητης) καταδίκης σε ποινή που υπερβαίνει τα τρία έτη (με μία ή περισσότερες αποφάσεις). Θα μπορεί πάντως να χορηγηθεί αναστολή εφόσον η/οι προηγούμενη/ες καταδίκη/ες δεν υπερβαίνουν τα πέντε έτη φυλάκισης συνολικά, εκτός αν κριθεί απολύτως αναγκαία η εκτέλεση της ποινής [εδ. γ'].

Παρ. 1 εδ. β': ρητή καθιέρωση της δυνατότητας του 104Α ΠΚ ως άμεσα επικουρικής εν σχέσει προς την αναστολή εκτέλεσης (εν όλω) της ποινής του 99 ΠΚ, καθιστώντας την αναστολή μέρους της ποινής [κατ' άρθρο 100 ΠΚ] την «τρίτη» επιλογή [μετά το 99 ΠΚ και το 104Α ΠΚ].

Παρ. 1 [εδ. τελ.]: τροποποίηση ως προς έναρξη χρόνου αναστολής.

Παρ. 4: Τροποποίηση επί παραβίασης τεθέντων όρων.

Άρθρο 99

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

1. Το δικαστήριο μετά την επιβολή ποινής εφαρμόζει τα άρθρα 80 Α ή 104 Α, μετατρέποντας την ποινή σε χρηματική ή σε κοινωφελή εργασία, εκτός αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις τους, οπότε διατάσσει την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής σύμφωνα με την παρ. 5 ή ολόκληρης της ποινής. Αν ωστόσο, κάποιος που δεν έχει στο παρελθόν καταδικαστεί αμετάκλητα με μία (1) ή περισσότερες αποφάσεις σε στερητική της ελευθερίας ποινή άνω του ενός (1) έτους, καταδικαστεί σε ποινή που δεν υπερβαίνει το ένα (1) έτος, το δικαστήριο με την απόφασή του μπορεί να διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από ένα (1) και ανώτερο από τρία (3) έτη, αν κρίνει αιτιολογημένα πως η εκτέλεση της ποινής δεν είναι αναγκαία για να αποτρέψει τον κατάδικο από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων. Ο χρόνος της αναστολής δεν μπορεί να είναι βραχύτερος από τη διάρκεια της ποινής, και αρχίζει από τότε που η απόφαση η οποία την χορηγεί καθίσταται εκτελεστή.

99 παρ. 1 ΠΚ

- Η αναστολή εκτέλεσης της ποινής περιορίζεται σε **ποινές φυλάκισης έως 1 έτος** [χωρίς μάλιστα να προκύπτει ότι κριτήριο επί συνολικής ποινής αποτελεί η ποινή-βάση, όπως εξάλλου ίσχυε και πριν].
- Τούτου δοθέντος, ως εκ του περισσού αναφέρει το τελευταίο εδάφιο ότι ο χρόνος της αναστολής δεν μπορεί να είναι βραχύτερος από τη διάρκεια της ποινής, αφού στο αμέσως προηγούμενο εδάφιο αναφέρεται (όπως ίσχυε έτσι κι αλλιώς) ότι ο ίδιος χρόνος κυμαίνεται από 1-3 έτη [επομένως εκ των πραγμάτων δεν θα μπορούσε ο χρόνος της αναστολής να υπολείπεται της ποινής].
- Αναστολή δεν χορηγείται επί **παλαιότερης αμετάκλητης καταδίκης σε ποινή φυλάκισης άνω του ενός έτους** [όπως και αν έχει εκτιθεί, ακόμη και αν είχε μετατραπεί] **για οποιοδήποτε έγκλημα [δόλου ή αμέλειας]**. Καταργείται η δυνατότητα αναστολής όχι απλώς σε περίπτωση καταδίκης σε ποινή φυλάκισης έως 5 έτη [όπως είχε παρασχεθεί με τον Ν. 4855/2021], αλλά ακόμη και άνω του 1 έτους.

- Η πρόβλεψη σχετικά με την αναστολή εκτέλεσης της ποινής εκκινεί με την προτίμηση του νομοθέτη στην έκτιση της ποινής, έστω με υποκατάστατους τρόπους [βλ. και τροποποίηση τίτλου].
- Δίδεται, από την παρ. 1, η εντύπωση της επικουρικότητας της αναστολής εκτέλεσης της ποινής έναντι της μετατροπής της σε χρηματική ποινή [80Α ΠΚ] ή παροχή κοινωφελούς εργασίας [104Α ΠΚ].
- Αντί να προβλέπεται η κατ' αρχήν αναστολή εκτέλεσης της ποινής εκτός εάν υπάρξει ειδική αιτιολογία (όπως μέχρι σήμερα), θα προβλέπεται πλέον **η χορήγηση αναστολής με ειδική αιτιολογία (εφόσον κριθεί αιτιολογημένα πως «η εκτέλεση της ποινής δεν είναι αναγκαία για να αποτρέψει τον κατάδικο από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων»)**, που καθίσταται πλέον θετική προϋπόθεση για τη χορήγηση της αναστολής).

Άρθρο 99

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

2. Στην ίδια απόφαση το δικαστήριο μπορεί να προσδιορίσει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η αναστολή εκτέλεσης της ποινής, οι οποίοι, διαζευκτικά ή σωρευτικά, είναι ιδίως: α) η αποκατάσταση του συνόλου ή μέρους της ζημίας που προκλήθηκε στο θύμα της αξιόποινης πράξης κατά το μέτρο των δυνατοτήτων του καταδικασθέντος, β) η αφαίρεση της άδειας οδήγησης για χρονικό διάστημα έως ένα (1) έτος, αν η πράξη συνδέεται με σοβαρή παραβίαση των κανόνων οδήγησης, γ) η καταβολή ποσού ύψους έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ για κοινωφελείς σκοπούς, δ) η εκπλήρωση υποχρεώσεων του καταδικασθέντος για διατροφή ή επιμέλεια άλλων προσώπων, ε) η συμμετοχή του καταδικασθέντος, εφόσον συναινεί, σε πρόγραμμα απεξάρτησης ή άλλο θεραπευτικό πρόγραμμα, στ) η συμμετοχή του καταδικασθέντος σε συνεδρίες με επιμελητή κοινωνικής αρωγής, ζ) η εμφάνιση στο αστυνομικό τμήμα, η) η απαγόρευση εξόδου από τη χώρα.

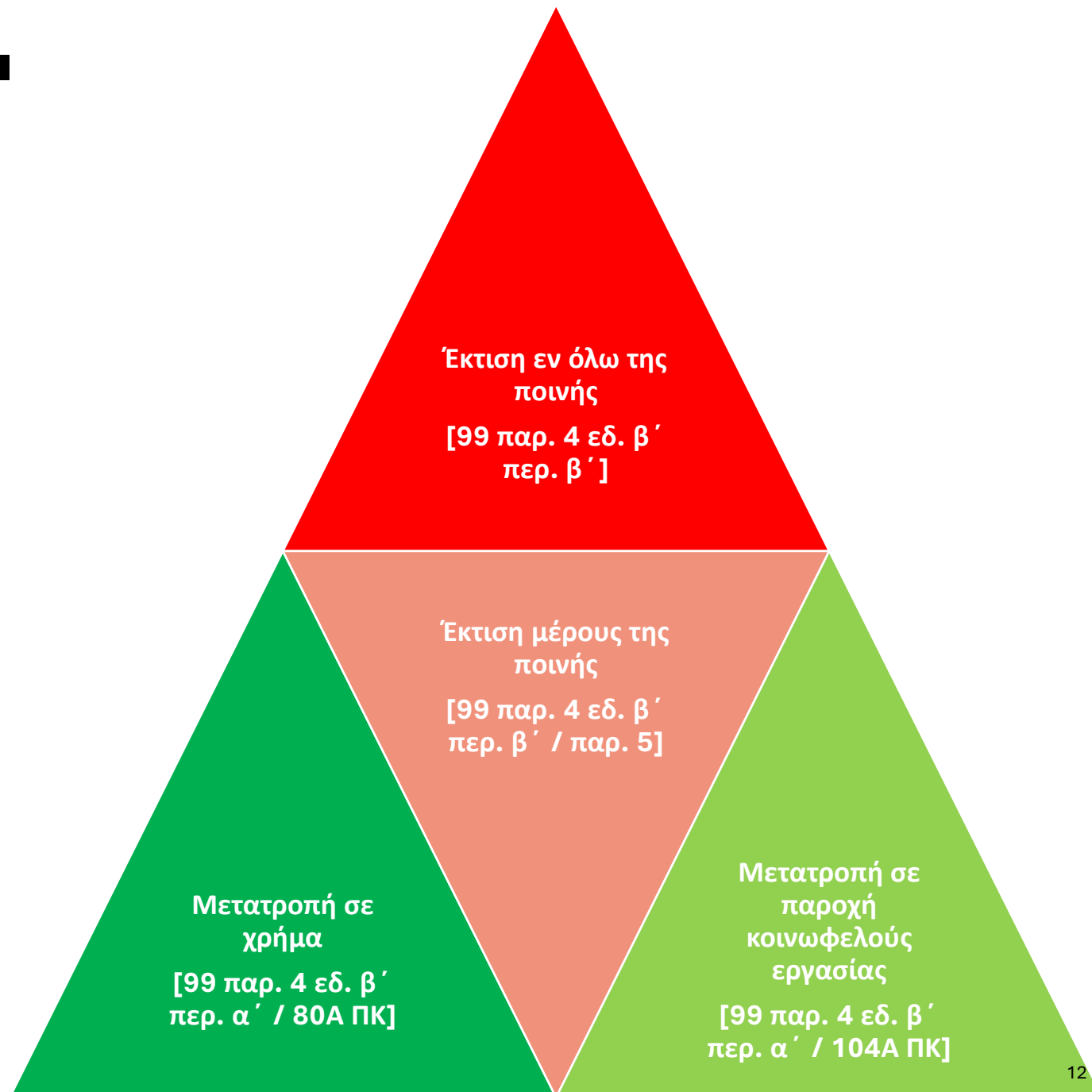
3. Μετά από αίτηση του εισαγγελέα εκτέλεσης της ποινής ή του καταδικασθέντος, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει την άρση ή την τροποποίηση των όρων που έχει επιβάλει. Νέα αίτηση του καταδικασθέντος μπορεί να υποβληθεί μετά πάροδο τριμήνου από την απόρριψη της προηγούμενης.

4. **Αν ο καταδικασθείς παραβιάζει τους όρους, ο εισαγγελέας εισάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής. Το τελευταίο, με βάση τα πιο πάνω κριτήρια, μπορεί: α) να διατάξει τη μετατροπή της ποινής σε χρηματική κατά το άρθρο 80Α ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104Α, β) να διατάξει την έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε σύμφωνα με την παρ. 5 ή την έκτιση ολόκληρης της ποινής.** Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Δυνατότητες επί παραβίασης των όρων

Σημ.: Οι όροι παραμένουν αμετάβλητοι [βλ. 99 παρ. 2 ΠΚ].

Καταργείται η δυνατότητα του Εισαγγελέα να προβεί σε προειδοποίηση.

Άρθρο 99

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

Άρθρο 99

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

5. Αν κάποιος καταδικαστεί σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο, εφόσον η μετατροπή της ποινής σε χρηματική κατά το άρθρο 80 Α ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104 Α δεν επιτρέπεται με βάση το ύψος της ποινής ή κρίνει πως δεν είναι επαρκής για να αποτρέψει τον καταδικασθέντα από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων και ότι για τον σκοπό αυτόν είναι αναγκαία η έκτιση μέρους της στερητικής της ελευθερίας ποινής, μπορεί να διατάξει την πραγματική εκτέλεση του μέρους αυτού, η διάρκεια του οποίου δεν μπορεί να είναι κατώτερη των τριάντα (30) ημερών ούτε ανώτερη των έξι (6) μηνών και την αναστολή εκτέλεσης του υπολοίπου, πέραν των περιπτώσεων της παρ. 1. Στην περίπτωση αυτή αποκλείεται η εφαρμογή του άρθρου 105 Β. Ο χρόνος αναστολής για το αναστελλόμενο μέρος της ποινής αρχίζει μετά από την ολοκλήρωση της έκτισης του μέρους της ποινής που δεν ανεστάλη. Οι παρ. 2 και 3 εφαρμόζονται αναλόγως σε περίπτωση εφαρμογής της παρούσας.

Άρθρο 100 [καταργούμενο]

Αναστολή εκτέλεσης μέρους της ποινής

1. Αν κάποιος καταδικαστεί σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο, εφόσον κρίνει ότι η μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104Α ΠΚ δεν θα είναι επαρκής για να αποτρέψει τον καταδικασθέντα από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων και ότι για τον σκοπό αυτόν είναι απολύτως αναγκαία η έκτιση μέρους της στερητικής της ελευθερίας ποινής, μπορεί να διατάξει την πραγματική εκτέλεση του μέρους αυτού, η διάρκεια του οποίου δεν μπορεί να είναι κατώτερη των δέκα (10) ημερών ούτε ανώτερη των τριών (3) μηνών, και την αναστολή εκτέλεσης του υπολοίπου. Στην περίπτωση αυτή αποκλείεται η εφαρμογή του άρθρου 105Β ΠΚ. Ο χρόνος δοκιμασίας για το αναστελλόμενο μέρος της ποινής αρχίζει μετά την ολοκλήρωση της έκτισης του μέρους της ποινής που δεν ανεστάλη.

2. Οι παρ. 2 και 3 του προηγούμενου άρθρου έχουν και εδώ ανάλογη εφαρμογή. Σε περίπτωση μη τήρησης των όρων μετά την έκτιση μέρους της ποινής το δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των παραβιάσεων, μπορεί: α) να τροποποιήσει τους επιβληθέντες ή να επιβάλει επιπρόσθετους όρους, β) να διατάξει την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, γ) να διατάξει την έκτιση του υπολοίπου της ποινής που ανεστάλη. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Αντικατάσταση άρθρου 100 ΠΚ.

Ρητή καθιέρωση επικουρικότητας του 100 ΠΚ έναντι του 104Α ΠΚ.

Ρητός αποκλεισμός υπό όρο απόλυσης επί μερικής αναστολής (επιλύοντας ζήτημα που είχε απασχολήσει τη νομολογία).

Αιτιολογική Έκθεση

Το άρθρο 100 περί αναστολής εκτέλεσης μέρους της ποινής καταργείται, καθώς το περιεχόμενό του τροποποιήθηκε και ενσωματώθηκε στο νέο άρθρο 99.

Προϋποθέσεις εφαρμογής 99 παρ. 5 ΠΚ

Καταδίκη σε ποινή που δεν υπερβαίνει (συνολικά) τα τρία έτη

- Σε περίπτωση συρροής, κρίσιμο μέγεθος αποτελεί η συνολική ποινή.
- Ποινή άνω των δύο ετών ούτε αναστέλλεται εν όλω ούτε μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας ή σε χρήμα.
- Δεν ενδιαφέρει πάντως η ύπαρξη προηγούμενης καταδίκης (για παλαιότερο έγκλημα).

- Πρέπει να κριθεί ότι:
- Δεν χωρεί αναστολή εν όλω της ποινής κατ' άρθρο 99 ΠΚ [ενν. για ποινές έως ένα έτος].
- Η μετατροπή της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104Α ΠΚ ή σε χρήμα κατά το άρθρο 80Α ΠΚ δεν επιτρέπεται με βάση το ύψος της ποινής ή, εν πάση περιπτώσει, δεν είναι επαρκής για να αποτρέψει τον καταδικασθέντα από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.
- Είναι αναγκαία [όχι «απολύτως» αναγκαία, όπως μετά τον Ν. 4855/2021 και μέχρι τις 30.4.2024] η έκτιση μέρους της στερητικής της ελευθερίας ποινής για να αποτραπεί ο καταδικασθείς από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.

Εκτιτέο τμήμα ποινής

- Κυμαίνεται **από δέκα ημέρες έως τρεις μήνες από 30 ημέρες έως 6 μήνες**.
- Δεν νοείται χορήγηση υφ' όρον απόλυσης κατά τη διάρκεια της έκτισης του μη ανασταλέντος μέρους της ποινής [ίσχυε ήδη: 100 παρ. 1 εδ. β' ΠΚ, όπως προστέθηκε με το άρθρο 10 Ν. 4855/2021].
- Επιπλέον, δεν μπορεί να νοηθεί σχηματισμός συνολικής ποινής κατ' άρθρο 551 ΚΠΔ, αφού – καθ' ο σκέλος χωρεί έκτιση – πρόκειται για τμήμα ποινής [ενώ το ανασταλέν τμήμα δεν συναντάται με άλλη ποινή κατά την εκτέλεση].

Περίοδος αναστολής

- Καθορίζεται με την απόφαση
- Αφορά προφανώς το μη ανασταλέν μέρος της ποινής.
- Κυμαίνεται από ένα έως τρία έτη.
- Δεν μπορεί να υπολείπεται της διάρκειας της ποινής.
- Εκκινεί μετά την ολοκλήρωση της έκτισης του μέρους της ποινής που δεν ανεστάλη.

Δυνατότητα επιβολής όρων

- Οι όροι που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 99 ΠΚ ισχύουν αναλόγως και εδώ.
- Επιβάλλονται με την ίδια απόφαση.
- Μπορεί να επιβληθεί ένας ή περισσότεροι (σωρευτικά).

Μετά την τυχόν επιβολή όρων

- Είναι δυνατή η άρση ή η τροποποίηση των όρων που έχουν επιβληθεί [99 παρ. 5 εδ. τελ. ΠΚ σε συνδυασμό με 99 παρ. 3 ΠΚ].
- Αρμόδιο το δικαστήριο που επέβαλε τους όρους.
- Επιλαμβάνεται μετά από αίτηση του εισαγγελέα εκτέλεσης ή εκείνου που καταδικάστηκε.
- Νέα αίτηση υποβάλλεται μετά την παρέλευση τριμήνου από την απόρριψη της προηγούμενης.

Άρθρο 99

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

6. Αν κάποιος καταδικαστεί σε φυλάκιση επί πλημμελήματος που υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο διατάζει την πραγματική έκτιση της ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα. Αν το δικαστήριο κρίνει αιτιολογημένα πως η έκτιση μέρους της ποινής αρκεί για να τον αποτρέψει από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων διατάζει α) την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής που δεν είναι κατώτερη του ενός πέμπτου (1/5) ούτε ανώτερη των τριών δεκάτων (3/10) και β) την αναστολή του υπολοίπου της ποινής, πέραν των περιπτώσεων της παρ. 1. Στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου εφαρμόζονται αναλογικά το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 5.

7. Σε περίπτωση μη τήρησης των όρων μετά από την έκτιση μέρους της ποινής το δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των παραβιάσεων, μπορεί: α) να τροποποιήσει τους επιβληθέντες ή να επιβάλει επιπρόσθετους όρους, β) να διατάξει την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, γ) να διατάξει την έκτιση του υπολοίπου της ποινής που ανεστάλη. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

Προϋποθέσεις εφαρμογής 99 παρ. 6 ΠΚ

Καταδίκη σε ποινή που υπερβαίνει (συνολικά) τα τρία έτη

- Σε περίπτωση συρροής, κρίσιμο μέγεθος αποτελεί η συνολική ποινή.
- Ποινή άνω των τριών ετών ούτε αναστέλλεται εν όλω ούτε μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας ή σε χρήμα.
- Η παραπομπή στην παρ. 1 υποδηλώνει ότι ενδιαφέρει πάντως η ύπαρξη προηγούμενης καταδίκης (για παλαιότερο έγκλημα).

- Πρέπει να κριθεί αιτιολογημένα ότι η έκτιση μέρους της ποινής αρκεί για να αποτρέψει τον δράστη από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων.
- Διατάσσεται: α) η πραγματική έκτιση μέρους της ποινής που δεν είναι κατώτερη του ενός πέμπτου ($1/5$) ούτε ανώτερη των τριών δεκάτων ($3/10$) και β) η αναστολή του υπολοίπου της ποινής.
- Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται αναλογικά το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 5 [δηλαδή αποκλείεται η απόλυση υπό όρο, ο χρόνος αναστολής εκκινεί μετά την ολοκλήρωση της έκτισης του μέρους της ποινής που δεν ανεστάλη, ενώ σε σχέση με τους όρους ισχύουν όσα και στο πλαίσιο της παρ. 5].

Άρθρο 101

Ανάκληση της αναστολής

1. Αν μετά τη χορήγηση της αναστολής, αλλά κατά τη διάρκειά της, αποδειχθεί ότι αυτός που την έλαβε είχε προηγουμένως καταδικαστεί αμετάκλητα σε στερητική της ελευθερίας ποινή για κάποια από τις πράξεις που ορίζει το άρθρο 99, το δικαστήριο με αίτηση του εισαγγελέα ανακαλεί την αναστολή που χορηγήθηκε.
2. Αν κατά τη διάρκεια της αναστολής, καταστεί αμετάκλητη καταδίκη, για έγκλημα **δέλου** που τελέστηκε πριν από τη δημοσίευση της απόφασης για την αναστολή, και η ποινή που επιβλήθηκε με μία (1) ή περισσότερες αποφάσεις υπερβαίνει συνολικά ~~τα τρία (3) έτη~~ **το ένα (1) έτος**, η αναστολή θεωρείται ότι δεν χορηγήθηκε ποτέ, εκτός αν το δικαστήριο, απαγγέλλοντας τη νέα καταδίκη, ρητά διατάξει με την ίδια απόφαση να διατηρηθεί η αναστολή, επειδή η εκτέλεση της ποινής, την οποία αφορά η αναστολή, δεν είναι απολύτως αναγκαία.

Ανάκληση αναστολής [101 ΠΚ]

Δύο περιπτώσεις

101 παρ. 1 ΠΚ

- επανήλθε [υφίστατο υπό τον προϊσχΠΚ]

Μετά τη χορήγηση της αναστολής

- πλην όμως κατά τη διάρκειά της

Προκύψει προηγούμενη καταδίκη

- αμετάκλητα σε στερητική της ελευθερίας ποινή για κάποια από τις πράξεις που ορίζει το άρθρο 99 ΠΚ

Ανάκληση από το δικαστήριο

- κατόπιν αίτησης του εισαγγελέα

101 παρ. 2 ΠΚ

- τροποποιήθηκε

Κατά τη διάρκεια της αναστολής

- και όχι αργότερα

Καταστεί αμετάκλητη καταδίκη

- σε ποινή άνω **του ενός έτους**, για έγκλημα δόλου **ή αμέλειας** που τελέστηκε πριν από τη δημοσίευση της απόφασης για την αναστολή

Η αναστολή θεωρείται μη χορηγηθείσα

- εκτέλεση με επιμέλεια εισαγγελέα εκτός αν το δικαστήριο, απαγγέλλοντας τη νέα καταδίκη, ρητά διατάξει με την ίδια απόφαση να διατηρηθεί η αναστολή, επειδή η εκτέλεση της ποινής, την οποία αφορά η αναστολή, δεν είναι απολύτως αναγκαία

Σύνδεση με 489 ΚΠΔ

Σύμφωνα με το άρθρο 489 περ. α' και β' ΚΠΔ, κατά της απόφασης μονομελούς πλημμελειοδικείου και τριμελούς πλημμελειοδικείου, αντίστοιχα, επιτρέπεται έφεση στον κατηγορούμενο, ανεξάρτητα από το ύψος της επιβληθείσας ποινής, όταν αυτή συνεπάγεται την έκτιση άλλης ποινής φυλάκισης που είχε ανασταλεί και υπερβαίνει τους τέσσερις ή τους έξι μήνες, αντίστοιχα. Τούτο προβλέπεται διότι ναι μεν η επιβληθείσα (με την εκκλητή απόφαση) ενδέχεται να μην υπερβαίνει καθεαυτή το όριο του εκκλητού, πλην όμως συντρέχει λόγος να αποτραπεί η έκτιση της έτερης (ανασταλείσας κατ' άρθρο 99 ΠΚ μέχρι τούδε) ποινής.

Γενικότερη παρατήρηση:

Με την επίταση των ορίων του εκκλητού, λαμβάνοντας υπόψη την αυστηροποίηση των όρων για τη χορήγηση αναστολής εκτέλεσης υπό όρο, είναι δυνατό να εκτελείται μία ποινή η οποία δεν είναι εφέσιμη, με αποτέλεσμα να μην επενεργεί (προς άμβλυνση, έστω προσωρινά, του προβλήματος) το ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης.

Τούτο είναι εμφανές, λ.χ., σε περιπτώσεις εκδίκασης πλημμελημάτων ενώπιον ΜΟΔ, ΤρΕφ ή ΜονΕφ λόγω συνάφειας [128, 129 ΚΠΔ] ή συναιτιότητας [130 ΚΠΔ]: με την επίταση του ορίου του εκκλητού σε τουλάχιστον 2 έτη φυλάκιση, σε συνδυασμό με την πρόβλεψη του 99 παρ. 1 ΠΚ περί αναστολής εκτέλεσης της ποινής για ποινές έως 1 έτος φυλάκιση, ο κατηγορούμενος θα βρεθεί σε ιδιαίτερα δυσμενή θέση.

Άρθρο 102 [δεν τροποποιείται με τον Ν. 5090/2024]

Άρση της αναστολής

1. Αν κατά τον χρόνο της αναστολής ο καταδικασθείς καταδικαστεί και πάλι σε στερητική της ελευθερίας ποινή για έγκλημα δόλου που τελέστηκε κατά τη διάρκεια της αναστολής, η αναστολή αίρεται μόλις καταστεί αμετάκλητη η νέα καταδίκη. Η ποινή που επιβλήθηκε με τη νέα καταδίκη εκτελείται στη συνέχεια μετά την ποινή που είχε ανασταλεί, εκτός αν το δικαστήριο με την ίδια απόφαση ρητά διατάξει να μην αρθεί η αναστολή, επειδή η εκτέλεση της ποινής, την οποία αφορά η αναστολή, δεν είναι απολύτως αναγκαία.
2. Αν η αναστολή δεν ανακληθεί και δεν αρθεί, η ποινή που είχε ανασταλεί θεωρείται σαν να μην είχε επιβληθεί.

Τροποποίηση με άρθρο 12 Ν. 4855/2021

Αντικατάσταση της παρ. 1.

Διευκρινίζονται ζητήματα που ήδη αντιμετωπίζονταν με αυτό τον τρόπο στην πράξη.

Άρθρο 104

Δικαστικές δαπάνες και παρεπόμενες ποινές

Οι παρεπόμενες ποινές αναστέλλονται και εξαλείφονται μαζί με την κύρια ποινή, **εκτός αν το δικαστήριο διατάξει τη μη αναστολή.**

Σημ.: Με βάση το άρθρο 104 νέου ΠΚ, όπως ίσχυε από την 1.7.2019, η αναστολή εκτέλεσης της κύριας ποινής συμπαρέσυρε (σε αναστολή) και τις παρεπόμενες ποινές [ακόμη και υποχρεωτικά επιβλητέες], με την εξαίρεση της αποστέρησης θέσεων και αξιωμάτων [60 ΠΚ], εφόσον οριζόταν ρητά από το δικαστήριο.

Μετατροπή ποινής φυλάκισης σε χρήμα [80Α ΠΚ] / Μετατροπή ποινής φυλάκισης σε κοινωφελή εργασία [104Α ΠΚ]

Μετατροπή ποινής φυλάκισης σε χρήμα

- προϋποθέσεις εφαρμογής 80Α ΠΚ

Μετατροπή ποινής φυλάκισης σε κοινωφελή εργασία

- προϋποθέσεις εφαρμογής 104Α ΠΚ

Ειδικά ζητήματα

- απαγόρευση μετατροπής σε ειδικές περιπτώσεις κ.ά.

Άρθρο 80Α

Μετατροπή της ποινής φυλάκισης σε χρήμα

1. Κάθε ποινή φυλάκισης μέχρι δύο (2) ετών, αν το δικαστήριο κρίνει ότι δεν υπάγεται στις προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων 99 και 104 Α, μετατρέπεται σε χρηματική ποινή, υπολογίζοντας κάθε ημέρα σε ποσό από δέκα (10) έως εκατό (100) ευρώ, εκτός αν το δικαστήριο, με την απόφασή του, κρίνει ότι απαιτείται η πραγματική της έκτιση εν όλω ή εν μέρει, για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων. Η παρ. 1 του άρθρου 80 για το ύψος της μετατροπής εφαρμόζεται αναλόγως.
2. Αν ο καταδικασθείς αδυνατεί να καταβάλει αμέσως το σύνολο της χρηματικής ποινής ή η καταβολή της συνεπάγεται την αδυναμία καταβολής της αποζημίωσης στο θύμα, το δικαστήριο καθορίζει, και αυτεπαγγέλτως, προθεσμία, όχι μεγαλύτερη από τρία (3) έτη, ώστε μέσα σε αυτήν να καταβάλει σε δόσεις ή εφάπαξ την ποινή του.
3. Αν η αδυναμία καταβολής της χρηματικής ποινής ή των δόσεων αυτής οφείλεται σε ουσιώδη αλλαγή των όρων της προσωπικής και οικονομικής κατάστασης του καταδικασθέντος μετά την επιβολή της ποινής, ο καταδικασθείς μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση: α) προθεσμία καταβολής της χρηματικής ποινής ή επέκταση αυτής, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τα πέντε (5) έτη, ή β) αντικατάσταση της χρηματικής ποινής από την προσφορά κοινωφελούς εργασίας, στο μέτρο που ορίζει το δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 104Α. Κάθε συγκεκριμένο αίτημα μπορεί να υποβληθεί μία (1) μόνο φορά.
4. Σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής της χρηματικής ποινής που προέρχεται από μετατροπή ποινής φυλάκισης, χωρίς εφαρμογή των παρ. 2 και 3, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις που προβλέπουν προσαύξησή της.

80Α ΠΚ

- Η μετατροπή της ποινής σε χρήμα περιορίζεται σε **ποινές φυλάκισης έως 2 έτη, ανεξαρτήτως εγκλήματος** [σε αντίθεση με τον προΐσχυΠΚ, όπου είχε ανέλθει και στα 5 έτη μετά το 2013].
- Επί κακουργήματος δεν θα μπορεί να τύχει εφαρμογής η διάταξη στην πράξη, ακόμη κι αν σε «ελαφρύ» κακούργημα [απειλούμενο με ποινή κάθειρξης 5-10 έτη, αναγνωριστεί/ούν ελαφρυντική/ές περίπτωση/εις (βλ. άρθρα 83δ ' και 85 ΠΚ)].
- Επί συνολικής ποινής, πάντως, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι κριτήριο μετατρεψιμότητας αποτελεί η ποινή-βάση [καθώς η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 4 Ν. 1240/1982 δεν πρέπει να θεωρείται καταργηθείσα].
- Η ύπαρξη παλαιότερης καταδίκης για οποιοδήποτε αδίκημα δεν αποκλείει την κατ' άρθρο 80Α ΠΚ μετατροπή.

- Η πρόβλεψη σχετικά με τη μετατροπή της ποινής σε χρήμα εκκινεί με την προτίμηση του νομοθέτη στην αναστολή εκτέλεσης της ποινής και τη μετατροπή σε κοινωφελή εργασία [ηπιότερα μέτρα].
- Δίδεται, από την παρ. 1, η εντύπωση της επικουρικότητας της μετατροπής σε χρήμα έναντι της αναστολής εκτέλεσης της ποινής [99 ΠΚ] ή της μετατροπής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας [104Α ΠΚ].
- Η γενική αναφορά στο 99 ΠΚ δίδει όμως την εντύπωση (προφανώς αθέλητα) ότι η μετατροπή σε χρήμα είναι επικουρική και σε σχέση με την μέρει αναστολή, η οποία επίσης προβλέπεται εκεί.
- Πάντως η μετατροπή σε χρήμα χορηγείται κατ' αρχήν, εκτός εάν κριθεί ότι απαιτείται η πραγματική έκτιση της ποινής εν όλω ή εν μέρει, για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων.
- Κάθε ημέρα φυλάκισης υπολογίζεται σε ποσό από 10 € έως 100 €, και μάλιστα ισχύουν τα κριτήρια επιμέτρησης του άρθρου 80 παρ. 1 ΠΚ, εισάγοντας μια, τρόπον τινά, «διπλή» επιμέτρηση [η καταβολή μπορεί να γίνει σε δόσεις σε βάθος τριετίας, ενώ σε περίπτωση επιγενόμενης αδυναμίας καταβολής βλ. παρ. 3].
- Στο παραπάνω ποσό προστίθενται οι γνωστές προσαυξήσεις, εκτός αν το ποσό καταβληθεί εφάπαξ, βάσει της παρ. 4 του άρθρου 80Α ΠΚ.

Άρθρο 2

N. 1240/1982

4. Σε περίπτωση επιμετρήσεως η συνεπιμετρήσεως ποινών στερητικών της ελευθερίας επιβληθεισών ή επιβαλλομένων δια μιας η περισσοτέρων αποφάσεων που έχουν μετατραπεί σε χρηματικές ποινές, ή τυχόν καθορισμένη συνολική ποινή και όταν υπερβαίνει το έτος ακόμη και αν υπάρχουν αμετάτρεπτες ποινές, μετατρέπεται σε χρηματική ποινή εφ' όσον η ποινή - βάση έχει μετατραπεί σε χρηματική ποινή. Η μετατροπή της συνολικής ποινής γίνεται σύμφωνα με τους όρους της ποινής - βάσης.

80Α ΠΚ

Δεν περιλαμβάνεται ρητή πρόβλεψη αντίστοιχη με εκείνη του άρθρου 82 παρ. 9 προΐσχΠΚ, σύμφωνα με την οποία:

«Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που μετατράπηκε σε χρηματική ή πρόστιμο ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, διατηρεί το χαρακτήρα της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής και μετά τη μερική ή ολική απότιση της ποινής στην οποία έχει μετατραπεί».

Είναι αναμενόμενο, εντούτοις, να γίνει δεκτό κάτι τέτοιο [με επιπτώσεις, μ.ά., στα όρια του εκκλητού κατ' άρθρο 489 ΚΠΔ].

- Ρητά προβλέπεται η απαγόρευση μετατροπής επί καταδίκης για ορισμένα εγκλήματα: 187 παρ. 6 ΠΚ (παραμένει), 182 παρ. 2 ΠΚ, 265 παρ. 6 ΠΚ
- Δεν επανέρχεται η ρύθμιση του άρθρου 82 παρ. 10 προΐσχΠΚ σε σχέση με απαγόρευση μετατροπής για κακούργημα εμπορίας ναρκωτικών, ούτε επανέρχεται απαγόρευση μετατροπής σε ειδικούς ποινικούς νόμους που είχαν τέτοια απαγόρευση παλαιότερα [βλ. όμως άρθρο 137 παρ. 6 Ν. 5090/2024].
- Δεν επανέρχεται ρητή πρόβλεψη αντίστοιχη με εκείνη του άρθρου 82 παρ. 11 προΐσχΠΚ, σύμφωνα με την οποία: «Η εφαρμογή του άρθρου αυτού δεν προϋποθέτει αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση». Τούτο όμως θα πρέπει να θεωρείται αυτονόητο.
- Δεν προβλέπεται ρητά η δυνατότητα μετατροπής σε χρήμα κατόπιν μεταγενέστερης αίτησης του καταδικασθέντος [βλ. άρθρο 82 παρ. 12 προΐσχΠΚ].
- Εξάλλου, δεν έχει γίνει ενημέρωση του 551 παρ. 1 εδ. τελ. ΚΠΔ, που εξακολουθεί να παραπέμπει στις (καταργούμενες) παρ. 4, 5 του άρθρου 80 ΠΚ [και όχι στο νέο άρθρο 80Α ΠΚ].

Μετατροπή σε χρήμα

Άρθρο 137 Ν. 5090/2024

6. Όπου σε διατάξεις ειδικών νόμων γίνεται αναφορά σε απαγόρευση μετατροπής της ποινής σε κοινωφελή εργασία νοείται απαγόρευση μετατροπής και σε χρηματική ποινή.

Σημ.: Η εν λόγω διάταξη τυγχάνει εφαρμογής, π.χ., στο πλαίσιο του Ν. 2725/1999 [βλ. άρθρο 41ΣΤ παρ. 6 Ν. 2725/1999, όπως ισχύει μετά την πλέον πρόσφατη τροποποίηση με το άρθρο 4 παρ. 6 Ν. 4908/2022], χωρίς πάντως να επιδρά σε ειδικούς νόμους που δεν προβλέπουν απαγόρευση μετατροπής της ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας.

Σε ισχύ (υπό τη σημερινή του μορφή): από 23.2.2024

Σε ισχύ: από 1.5.2024

Άρθρο 104Α

Μετατροπή της φυλάκισης σε κοινωφελή εργασία

1. Όταν επιβάλλεται φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα ~~τρία (3)~~ **δύο (2) έτη** και δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 99, η ποινή μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας (άρθρο 81), εκτός αν το δικαστήριο κρίνει, με ειδική αιτιολογία, ότι αυτή δεν είναι αρκετή για να αποτρέψει τον δράστη από την τέλεση άλλων εγκλημάτων. Κάθε ημέρα φυλάκισης δεν μπορεί να αντιστοιχεί σε περισσότερες από δύο (2) ώρες κοινωφελούς εργασίας. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια της κοινωφελούς εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις ~~χίλιες πεντακόσιες ώρες (1.500)~~ **χίλιες διακόσιες ώρες (1.200)** και σε περίπτωση που έχει καθοριστεί συνολική ποινή, τις ~~τρεις χιλιάδες εξακόσιες ώρες (3.600)~~, ούτε να έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών (3) ετών.
2. Η μετατροπή δεν είναι εφικτή αν ο καταδικασθείς δεν συναινεί ή δεν είναι παρών. Αν ο καταδικασθείς δεν ήταν παρών, μπορεί να ζητήσει τη μετατροπή της ποινής του σε παροχή κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του.
3. Αν επήλθε ουσιώδης αλλαγή των όρων της παρ. 1, ο καταδικασθείς μπορεί να ζητήσει νέο υπολογισμό της παρεχόμενης κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του.
4. Η παρ. 3 του άρθρου 81 ισχύει και στην περίπτωση αυτή. Αν η εργασία παρέχεται από εκείνον που καταδικάστηκε ελλιπώς ή πλημμελώς με δική του υπαιτιότητα, ο εισαγγελέας εκτέλεσης της ποινής, αφού λάβει υπόψη τη συχνότητα και σοβαρότητα της παραβίασης των υποχρεώσεων από τον καταδικασθέντα, τον βαθμό της υπαιτιότητάς του και το τμήμα της ποινής που εκτίθηκε, μπορεί: α) να προβεί σε προειδοποίηση εκείνου που καταδικάστηκε, β) **να παρατείνει την προθεσμία για την εκτέλεση της εργασίας μέχρι ένα (1) επιπλέον έτος**, γ) να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής με αναλογική εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 99, το οποίο μπορεί να διατάξει την έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που είχε επιβληθεί πριν από τη μετατροπή αφού αφαιρέσει την εκτιθείσα ποινή και τον χρόνο παροχής κοινωφελούς εργασίας υπολογίζοντας αυτόν σύμφωνα με την παρ. 1. ~~Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.~~

104Α ΠΚ

- Η μετατροπή της ποινής σε κοινωφελή εργασία περιορίζεται, από 1.5.2024, σε **ποινές φυλάκισης έως 2 έτη, ανεξαρτήτως εγκλήματος** [σε αντίθεση με το νυν ισχύον 104Α ΠΚ, που εφαρμόζεται για ποινές φυλάκισης έως τρία έτη].
- Επισημαίνεται, πάντως, ότι με την κατάργηση του άρθρου 98 Ν. 4623/2019 δυνάμει του άρθρου 136 στ. γ' Ν. 5090/2024 [σε ισχύ από 23.2.2024 δυνάμει του άρθρου 138 παρ. 3 Ν. 5090/2024], ήδη βρίσκεται σε ισχύ η πρόβλεψη του άρθρου 104Α ΠΚ υπό τη σημερινή της εκδοχή [που εφαρμόζεται δηλαδή για φυλάκιση έως 3 έτη].
- Επί συνολικής ποινής, πάντως, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι χωρεί μετατροπή σε κοινωφελή εργασία, κάτι που συνάγεται εμμέσως πλην σαφώς από το εμπλουτισμένο εδάφιο β' της παρ. 1 του άρθρου 104Α ΠΚ. Απομένει κενό, βέβαια, ως προς το κριτήριο μετατρεψιμότητας, που δεν φαίνεται να μπορεί να είναι η ποινή-βάση.
- Η ύπαρξη παλαιότερης καταδίκης για οποιοδήποτε αδίκημα δεν αποκλείει την κατ' άρθρο 104Α ΠΚ μετατροπή.

- Η πρόβλεψη σχετικά με τη μετατροπή της ποινής σε κοινωφελή εργασία εκκινεί με την προτίμηση του νομοθέτη στην αναστολή εκτέλεσης της ποινής [ηπιότερο μέτρο].
- Δίδεται, από την παρ. 1, η σαφής εντύπωση της επικουρικότητας της μετατροπής σε κοινωφελή εργασία έναντι της αναστολής εκτέλεσης της ποινής [99 ΠΚ], όχι όμως και της μετατροπής σε χρήμα [80Α ΠΚ]. Βλ. πάντως 80Α παρ. 3β' ΠΚ, που προβλέπει την αντικατάσταση της χρηματικής ποινής (επί αδυναμίας καταβολής) από την παροχή κοινωφελούς εργασίας [επάνοδος σε ηπιότερο μέτρο].
- Η μετατροπή σε κοινωφελή εργασία χορηγείται κατ' αρχήν, εκτός εάν κριθεί ότι αυτή δεν είναι αρκετή για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων.
- Κάθε ημέρα φυλάκισης δεν μπορεί να αντιστοιχεί σε περισσότερες από δύο (2) ώρες κοινωφελούς εργασίας. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια της κοινωφελούς εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις χίλιες πεντακόσιες ώρες (1.500) και, σε περίπτωση που έχει καθοριστεί συνολική ποινή, τις τρεις χιλιάδες εξακόσιες ώρες (3.600), ούτε να έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών (3) ετών.
- Η μετατροπή σε κοινωφελή εργασία δεν είναι εφικτή αν ο καταδικασθείς δεν συναινεί ή δεν είναι παρών. Προβλέπεται όμως ρητά ότι, αν ο καταδικασθείς δεν ήταν παρών, μπορεί να ζητήσει τη μετατροπή της ποινής του σε παροχή κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του [104Α παρ. 2 ΠΚ].

Διάταξη εν μέρει αυστηρότερη και εν μέρει επιεικέστερη

104Α ΠΚ

[υπό τη σημερινή του μορφή]

Ποινή φυλάκισης έως τρία έτη

- Για ένα ή περισσότερα αδικήματα [διάρκεια: έως 1.500 ώρες και πάντως 3 έτη]

Μη εφαρμογή για (συνολική) ποινή >3 ετών

- Ανεξάρτητα από το ύψος της ποινής-βάσης

104Α ΠΚ

[από 1.5.2024]

Ποινή φυλάκισης έως δύο έτη

- Διάρκεια: έως 1.200 ώρες

Δυνατότητα εφαρμογής για συνολική ποινή >2 ετών

- Αρκεί η ποινή-βάση [ενν. φυλάκιση] να μην υπερβαίνει τα 2 έτη
- Διάρκεια: έως 3.600 ώρες και πάντως 3 έτη

Εναλλακτικές μορφές έκτισης ποινής [105-110Α ΠΚ]

Έκτιση ποινής στην κατοικία

- Προϋποθέσεις εφαρμογής 105 ΠΚ

Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης [υφ' όρον απόλυση]

- περιπτώσεις 105B ΠΚ μετά τις πρόσφατες τροποποιήσεις

Προϋποθέσεις και διαδικασία χορήγησης απόλυσης

- η διάταξη του 106 ΠΚ και το 110 ΠΚ

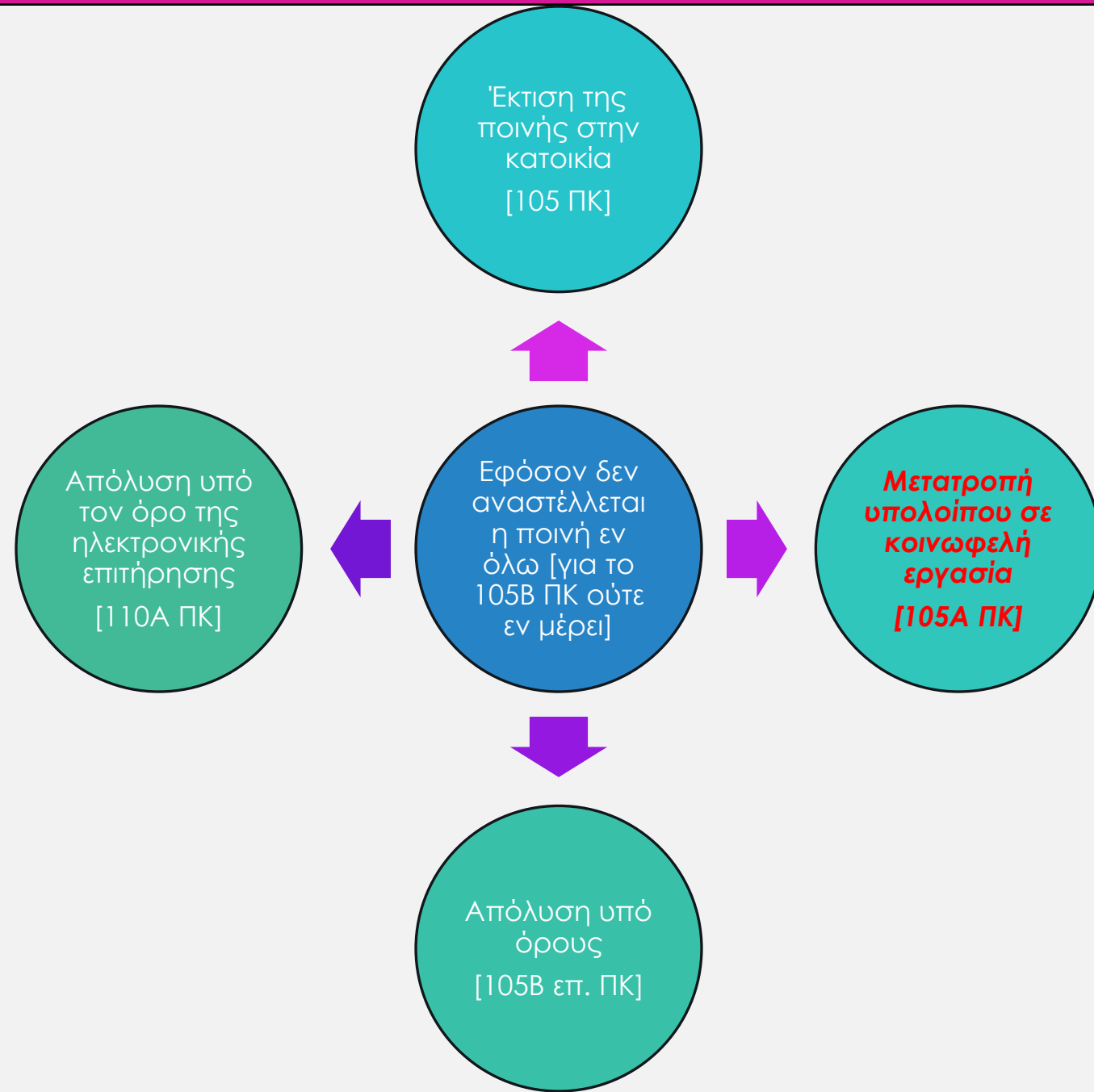
Ανάκληση και άρση απόλυσης υπό όρο

- οι προϋποθέσεις του 107 ΠΚ και του 108 ΠΚ

Απόλυση υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης

- οι προβλέψεις του 110Α ΠΚ

Εναλλακτικοί τρόποι έκτισης της ποινής στον νέο Ποινικό Κώδικα

Έκτιση ποινής στην κατοικία [105 ΠΚ]

Υπερήλικες
[105 § 1 ΠΚ]

Όσοι έχουν υπερβεί το 70ό
έτος της ηλικίας [όχι επί
ισόβιας κάθειρξης]

Μητέρες
[105 § 2 εδ. α' ΠΚ]

Εφόσον έχουν την
επιμέλεια ανήλικου τέκνου
έως 8 ετών [ανεξαρτήτως
ποινής αλλά πάντως άπαξ]

Νοσούντες
[105 § 2 εδ. β' ΠΚ]

Περιοριστικά
αναφερόμενες παθήσεις
[ανεξαρτήτως ποινής]

Άρθρο 105

Έκτιση της ποινής στην κατοικία [με ηλεκτρονική επιτήρηση]

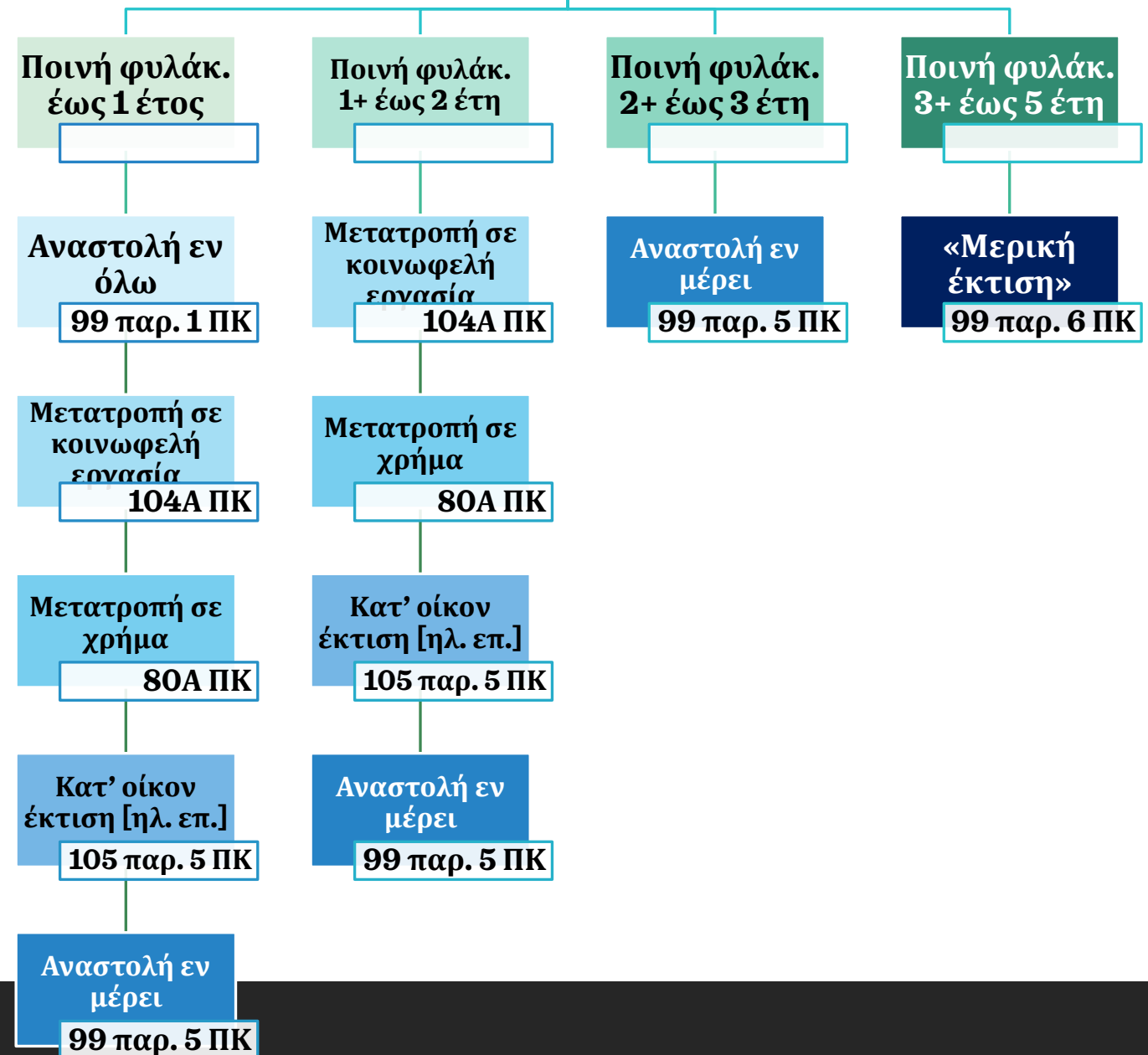
[...]

5. Εκτός των περιπτώσεων των παρ. 1 και 2, αν με μία ή περισσότερες αποφάσεις έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης, που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη, το δικαστήριο, μπορεί, ύστερα από αίτηση του καταδικασθέντος, να αποφασίσει την κατ' οίκον έκτιση της ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση αν κρίνει αιτιολογημένα ότι είναι πρόσφορη για να τον αποτρέψει από την τέλεση άλλων αδικημάτων χωρίς να είναι αναγκαία η μερική ή ολική έκτιση της ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου εφαρμόζονται αναλογικά η παρ. 1 του άρθρου 284 και η παρ. 4 του άρθρου 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν καταδικασθείς δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν σχετικά με τον κατ' οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση ή σε περίπτωση τέλεσης από αυτόν του εγκλήματος του άρθρου 173Α του παρόντος, ο εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών ανακαλεί την απόφαση με διάταξή του και διατάσσει την πραγματική έκτιση της ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα. Η ποινή που εκτίεται με ηλεκτρονική επιτήρηση, θεωρείται ότι έχει αποτιθεί, με τη συμπλήρωση των χρονικών ορίων της παρ. 1 του άρθρου 105B. Το κόστος των ηλεκτρονικών μέσων επιτήρησης το οποίο καλύπτει τη διάρκεια της εκτιόμενης ποινής σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο, φέρει ο καταδικασθείς και προκαταβάλλεται.

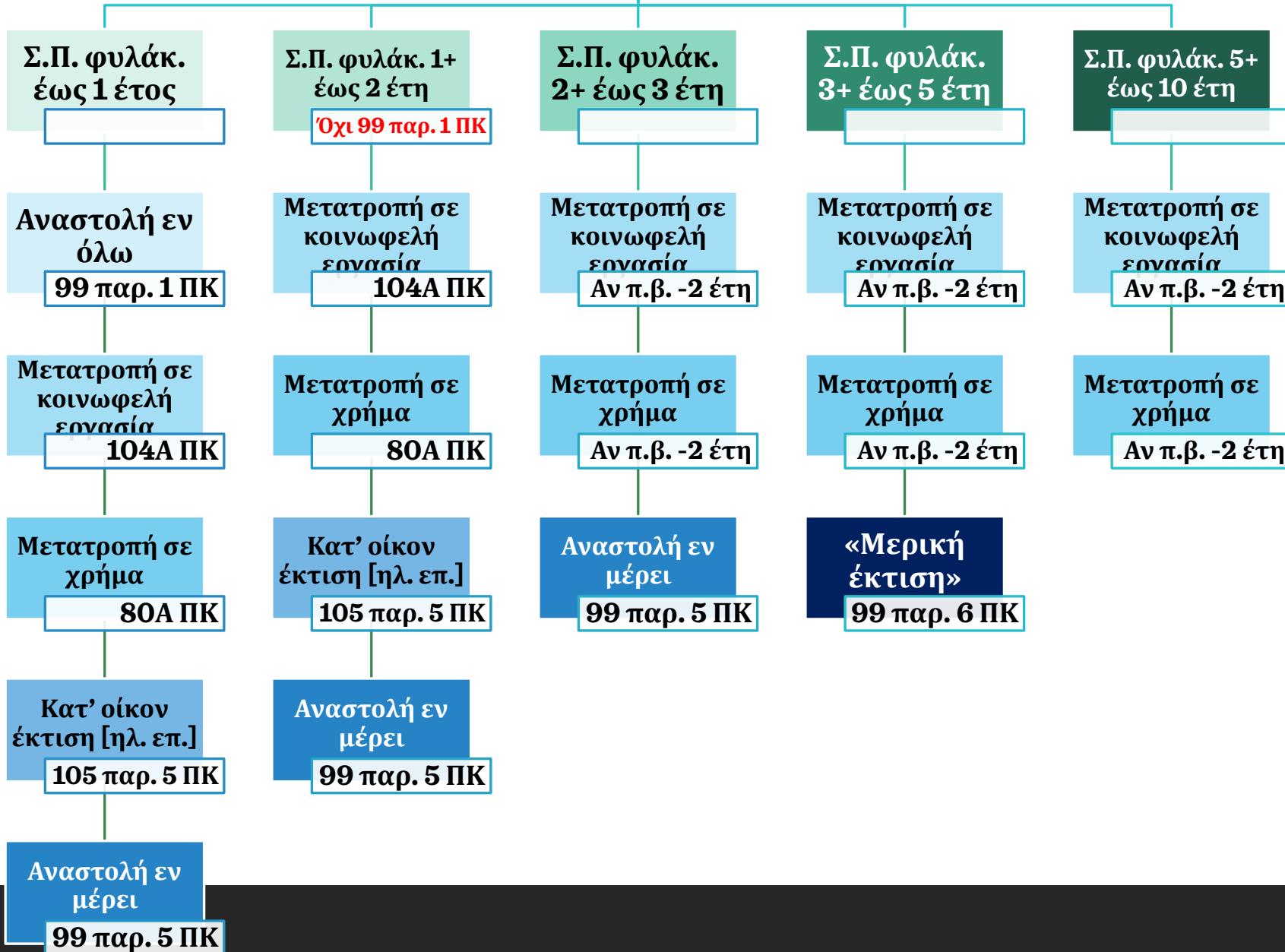

Καταδικαστική απόφαση

Ένα αδίκημα

Συνολική ποινή

Ευμενέστερη «διάταξη»

- Είναι νοητό άλλη διάταξη να εφαρμοστεί ως προς την απειλή ποινής [βλ. ΕιδΜΠΚ], άλλη ως προς την επιβολή της [βλ. ΓενΜΠΚ] και άλλη ως προς την έκτιση.
- Περαιτέρω, είναι νοητό άλλη διάταξη να εφαρμοστεί ως προς έναν θεσμό που διέπει την έκτιση (ή επιτρέπει τη μη έκτιση) της ποινής και άλλη διάταξη ως προς παρόμοιο (πλην διακριτό) θεσμό [π.χ. αναστολή εκτέλεσης της ποινής / μετατροπή της ποινής].
- Εντούτοις, δεν θα ήταν νοητό (κατ' ορθότερη εκδοχή) να διαχωρίζονται δύο κύριες ποινές που απειλούνται, π.χ., σωρευτικά στο πλαίσιο της ίδιας διάταξης [σαν να επρόκειτο για δύο διαφορετικές διατάξεις].

Παράδειγμα: 302 ΠΚ με χρόνο τέλεσης τον Δεκέμβριο του 2023 και χρόνο εκδίκασης τον Δεκέμβριο του 2024	Διατάξεις σε ισχύ κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης	Διατάξεις σε ισχύ από 23.2.2024 έως 30.4.2024	Διατάξεις σε ισχύ από 1.5.2024
Απειλούμενη ποινή [302 ΠΚ]	<u>3 μήνες-5 έτη φυλάκιση</u>		2-5 έτη φυλάκιση
Αναστολή εκτέλεσης της ποινής εν όλω [99 παρ. 1 ΠΚ]	<u>Μέχρι 3 έτη φυλάκιση [εφόσον δεν υπάρχει αμετάκλητη καταδίκη σε φυλάκιση άνω των 5 ετών]</u>		Μέχρι 1 έτος φυλάκιση [εφόσον δεν υπάρχει αμετάκλητη καταδίκη σε φυλάκιση άνω του 1 έτους]
Μετατροπή ποινής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας [104Α ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα [σε αναστολή / άρθρο 98 Ν. 4623/2019]	<u>Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 3 έτη φυλάκιση</u>	Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 2 έτη φυλάκιση
Μετατροπή ποινής σε χρήμα [80Α ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα		<u>Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 2 έτη φυλάκιση</u>

Παράδειγμα: 302 ΠΚ με χρόνο τέλεσης τον Δεκέμβριο του 2023 και χρόνο εκδίκασης τον Δεκέμβριο του 2024	Διατάξεις σε ισχύ κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης	Διατάξεις σε ισχύ από 23.2.2024 έως 30.4.2024	Διατάξεις σε ισχύ από 1.5.2024
Μετατροπή υπολοίπου σε παροχή κοινωφελούς εργασίας [105Α ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα [σε αναστολή / άρθρο 98 Ν. 4623/2019]	<u>Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 5 έτη φυλάκιση και εκτίθηκε το 1/10</u>	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα [κατάργηση με 136(α) Ν. 5090/2024]
Έκτιση ποινής στην κατοικία με ηλεκτρονική επιτήρηση [105 παρ. 5 ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα		Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα <u>Από 1.7.2024 Διατάσσεται η έκτιση ποινής που δεν υπερβαίνει τα 2 έτη φυλάκιση στην κατοικία, αν κριθεί πρόσφορη</u>
Αναστολή εκτέλεσης της ποινής εν μέρει [100 → 99 παρ. 5 ΠΚ]	<u>Διατάσσεται η έκτιση μέρους ποινής που δεν υπερβαίνει τα 3 έτη φυλάκιση [από 10 ημέρες έως 3 μήνες] εφόσον αυτή κριθεί απολύτως αναγκαία</u>		Διατάσσεται η έκτιση μέρους της ποινής [από 30 ημέρες έως 6 μήνες] εφόσον αυτή κριθεί αναγκαία
Μερική έκτιση της ποινής [99 παρ. 6 ΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα		<u>Διατάσσεται η έκτιση μέρους ποινής που υπερβαίνει τα 3 έτη φυλάκιση [από 1/5 έως 3/10] εφόσον κριθεί επαρκές</u>

Παράδειγμα: 20 Ν. 4139/2013 με χρόνο τέλεσης τον Ιούνιο του 2019 και χρόνο εκδίκασης τον Ιούνιο του 2024	Διατάξεις σε ισχύ κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης	Διατάξεις σε ισχύ από 1.7.2019 έως 30.4.2024	Διατάξεις σε ισχύ από 1.5.2024
Απειλούμενη ποινή [20 Ν. 4139/2013]	8-20 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή - 300.000 €	<u>8-15 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή - 300.000 €</u>	8-20 έτη κάθειρξη + χρηματική ποινή - 300.000 €
Μείωση ποινής επί συρροής ελαφρυντικών περιστάσεων [83, 85 ΠΚ]	2 έτη φυλάκιση κατ' ελάχιστον [83β' προϊσχΠΚ]	<u>6 μήνες φυλάκιση κατ' ελάχιστον [83γ' ΠΚ (μετά από άρ. 7 Ν. 4855/2021) και 85 παρ. 1γ' ΠΚ]</u>	2 έτη φυλάκιση κατ' ελάχιστον [83γ' ΠΚ μετά από άρ. 15 Ν. 5090/2024]
...	...	...	...
Μετατροπή ποινής σε χρήμα [80Α ΠΚ]	Ρητή απαγόρευση [82 παρ. 10 εδ. α' προϊσχΠΚ]	Δεν παρέχεται η σχετική δυνατότητα	<u>Παρέχεται η σχετική δυνατότητα εφόσον η ποινή δεν υπερβαίνει τα 2 έτη φυλάκιση</u>

Παραβίαση περιορισμών διαμονής

Επαναφορά άρθρου 182 παρ. 1, 2 προΐσχηΠΚ

Άρθρο 182

Παραβίαση περιορισμών διαμονής

1. Με φυλάκιση έως τριών (3) ετών τιμωρείται όποιος παραβιάζει τους περιορισμούς που του έχουν επιβληθεί νόμιμα στην ελευθερία της διαμονής και τις σχετικές υποχρεώσεις του.

2. Αλλοδαπός ο οποίος απελάθηκε σε εκτέλεση απόφασης δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 72, αν παραβιάσει την απαγόρευση επιστροφής του στη χώρα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, η οποία εκτελείται αμέσως, δεν αναστέλλεται, ούτε μετατρέπεται σε καμία περίπτωση, τυχόν δε ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα δύναμη.

Μεταφορά / διεύρυνση από 169Α παρ. 2 ΠΚ [το οποίο αναφέρεται (μέχρι 30.4.2024) μόνο σε παραβίαση περιοριστικών όρων σχετικά με την ελευθερία κίνησης και διαμονής που έχουν επιβληθεί με δικαστική απόφαση ή βούλευμα, μετά τη συμπλήρωση του εκάστοτε ανώτατου ορίου διάρκειας της προσωρινής κράτησης]

- Ιδιαίτερο έγκλημα, τελούμενο μόνο από αλλοδαπό που απελάθηκε βάσει του 72 ΠΚ [με θέση σε ισχύ από 1.7.2024].
- Απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος έφεσης.
- Ζήτημα συρροής [άρθρο 82 παρ. 4 Ν. 3386/2005]

Απαγόρευση αναστολής / μετατροπής της ποινής επί εγκληματικής οργάνωσης / συμμορίας

Σε ισχύ: από 23.2.2024

Άρθρο 187

Εγκληματική οργάνωση

[...]

6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του παρόντος άρθρου, καθώς και για τα συναφή αδικήματα που συνεκδικάστηκαν με την ίδια απόφαση, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, τυχόν ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, εκτός αν το δικαστήριο, σε περίπτωση καταδίκης για το πλημμέλημα της παρ. 3 και τα συναφή πλημμελήματα ή κακουργήματα τα οποία επισύρουν πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, κρίνει με ειδική αιτιολογία ότι πρέπει να χορηγηθεί η ανασταλτική δύναμη της έφεσης. Στην τελευταία περίπτωση επιβάλλονται υποχρεωτικά οι κατάλληλοι περιοριστικοί όροι.

- Παραμένει η απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος επί καταδίκης για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση [και για συναφή αδικήματα].
- Παραμένει η απαγόρευση αναστολής, μετατροπής επί καταδίκης για συμμορία [και για συναφή αδικήματα].
- Επιτρέπεται η χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος στην έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης για συμμορία [με ειδική αιτιολογία και υποχρεωτική επιβολή περιοριστικών όρων].

Απαγόρευση αναστολής / μετατροπής της ποινής επί εμπρησμού δασών

6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του παρόντος, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, και η έφεση που ασκείται δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, εκτός αν, στην περίπτωση της παρ. 2, του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 και της παρ. 5, το δικαστήριο με ειδική αιτιολογία κρίνει εξαιρετικώς υπέρ της μετατροπής της ποινής.

- Απαγόρευση αναστολής, μετατροπής, ανασταλτικού αποτελέσματος έφεσης.
- Εξάιρεση ειδικά ως προς την παρ. 2 [εμπρησμός από αμέλεια] την παρ. 3 εδ. α' [μόνο η βασική μορφή] και την παρ. 5 [σε όλες τις μορφές, βάσει της διατύπωσης], όπου επιτρέπεται μόνο η μετατροπή [είτε σε κοινωφελή εργασία είτε σε χρήμα] με ειδική αιτιολογία. Αντιπρβλ. πάντως 187 παρ. 6 ΠΚ [όπου επιτρέπεται μόνο το ανασταλτικό αποτέλεσμα].

Άρθρο 105B

Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης

[...]

6. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα απόλυση υπό όρο, αν δεν έχει παραμείνει, **δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό**, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα δύο πέμπτα (2/5) της ποινής που του επιβλήθηκε και, σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης, δεκαέξι (16) έτη. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης που επιβλήθηκαν για τα κακουργήματα των άρθρων 22 και 23 του ν. 4139/2013, **του άρθρου 30 του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (ν. 4251/2014, Α' 80)**, των άρθρων 134, 187, 187 Α, των περ. γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 265, της παρ. 1 του άρθρου 299, των άρθρων 323Α, 324, 380, 385, καθώς και γι' αυτά του 19ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του παρόντος Κώδικα, απόλυση υπό όρο δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα αν αυτός δεν έχει παραμείνει, δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα τρία πέμπτα (3/5) της ποινής που του επιβλήθηκε, και σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης δεκαοχτώ (18) ετών. Το παραπάνω κατά περίπτωση χρονικό διάστημα προσαυξάνεται κατά το ένα τρίτο (1/3) των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ο καταδικασθείς μπορεί να απολυθεί αν έχει παραμείνει στο κατάστημα είκοσι (20) έτη και αν εκτίει περισσότερες ποινές ισόβιας κάθειρξης, αν έχει παραμείνει είκοσι πέντε (25) έτη. **Στις περιπτώσεις συνολικής ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα του δευτέρου εδαφίου που όπως επιβλήθηκε υπερβαίνει κατά τουλάχιστον δέκα (10) έτη το ανώτατο όριο της συνολικής ποινής κάθειρξης, η υφ' όρον απόλυση δύναται να χορηγείται, εφόσον ο κατάδικος έχει εκτίσει πραγματικά δεκαεπτά (17) έτη.**

Άρθρο 106

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απόλυσης

Η απόλυση υπό όρο μπορεί να μην χορηγηθεί αν κριθεί ότι η διαγωγή του καταδικασθέντος, κατά την έκτιση της ποινής του, **σε συνδυασμό με τη διάγνωση της πιθανότητας επανάληψης του εγκλήματος κατά τον χρόνο δοκιμασίας, όπως προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του εγκλήματος, σε σχέση με την εκτίμηση των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων του καταδικασθέντος**, καθιστά αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων.

Άρθρο 108

Άρση της απόλυσης

Η απόλυση αίρεται αν μέσα στο χρονικό διάστημα που προβλέπει το επόμενο άρθρο, εκείνος που απολύθηκε διαπράξει έγκλημα ~~με-δόλο~~, για το οποίο του επιβλήθηκε αμετακλήτως οποτεδήποτε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη από ένα (1) έτος. Στην περίπτωση αυτή, εκτίει αθροιστικά, από τότε που θα γίνει αμετάκλητη η νέα καταδίκη, και ολόκληρο το υπόλοιπο της προηγούμενης ποινής, το οποίο όφειλε να εκτίσει κατά τον χρόνο της απόλυσης. Σε περίπτωση άρσης της απόλυσης για καταδίκη σε ισόβια κάθειρξη εκτίει δέκα (10) επιπλέον έτη και επί σωρευτικής συνδρομής ισοβίων καθείρξεων δεκαπέντε (15) επιπλέον έτη.

Απόλυση υπό όρους [105B επ. ΠΚ] ή υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης [110Α ΠΚ]

Απόλυση υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης [110Α ΠΚ]

Φυλάκιση: μετά από έκτιση του 1/5

Πρόσκαιρη κάθειρξη: μετά από έκτιση των 2/5 [και πάντως πραγματική έκτιση του 1/5]

Ισόβια κάθειρξη: μετά από έκτιση 14 ετών [και πάντως πραγματική έκτιση 12 ετών]

Επί αθροιστικής έκτισης: αθροίζονται τα επιμέρους τμήματα [σε κάθε περίπτωση μετά από έκτιση 22 ετών (βλ. όμως 20 έτη για πολυϊσοβίτες)]

Απόλυση υπό όρους [105B ΠΚ]

Φυλάκιση: μετά από έκτιση των 2/5 (καθ' οιονδήποτε τρόπο)

Παρέμεινε αμετάβλητο παρά τις αρχικές προθέσεις για αύξηση σε 3/5

Πρόσκαιρη κάθειρξη: μετά από έκτιση των 3/5 (καθ' οιονδήποτε τρόπο) [και πάντως πραγματική έκτιση των 2/5]

Ισόβια κάθειρξη: μετά από έκτιση 20 ετών [και πάντως πραγματική έκτιση 16 ετών]

Επί αθροιστικής έκτισης: αθροίζονται τα επιμέρους τμήματα [σε κάθε περίπτωση μετά από έκτιση 25 ετών]

Ευεργετικός υπολογισμός 110Α §§ 3, 4 ΠΚ

* Ειδικά για τα αδικήματα του 110Α παρ. 11 ΠΚ δεν επιτρέπεται απόλυση υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης

Ευεργετικός υπολογισμός 105B §§ 4-6 ΠΚ [ΓνμδΕισΑΠ 5/2019]

* Ειδικά για τα αδικήματα του 105B παρ. 6 εδ. β' ΠΚ, μετά από έκτιση των 4/5 (καθ' οιονδήποτε τρόπο) και πάντως πραγματική έκτιση των 3/5 πρόσκαιρης κάθειρξης

* Ειδικά για τα αδικήματα του 105B παρ. 6 εδ. β' ΠΚ, εφόσον επιβλήθηκε ισόβια κάθειρξη, απαιτείται πραγματική έκτιση 18 ετών

- Παρότι δεν τροποποιούνται οι παρ. 1-5 του άρθρου 105B ΠΚ, οι επιπτώσεις λοιπών τροποποιήσεων στο ΓενΜΠΚ και το ΕιδΜΠΚ θα γίνουν ορατές [έστω μετά από την πάροδο κάποιου χρόνου]

Ενισχυμένος ρόλος απόλυσης

- Αυστηροποίηση όρων αναστολής εκτέλεσης της ποινής
- Περισσότεροι καταδικασθέντες στη φυλακή

Έμμεση αύξηση χρόνου παραμονής στη φυλακή

- Αυστηροποίηση ποινών
- Ίδιο «κλάσμα» σημαίνει περισσότερος χρόνος έκτισης

Άρθρο 105B ΠΚ

Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης

Δύο παρεμβάσεις

24 Ν. 5090/2024
Σε ισχύ από 1.5.2024

[...]

6. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα απόλυση υπό όρο, αν δεν έχει παραμείνει, **δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό**, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα δύο πέμπτα (2/5) της ποινής που του επιβλήθηκε και, σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης, δεκαέξι (16) έτη. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης που επιβλήθηκαν για τα κακουργήματα των άρθρων 22 και 23 του ν. 4139/2013, **του άρθρου 30 του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (ν. 4251/2014, Α' 80) [σ.σ.: από 31.3.2024 θα νοείται το άρθρο 25 του νέου Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023)]**, των άρθρων 134, 187, 187 Α, των περ. γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 265, της παρ. 1 του άρθρου 299, των άρθρων 323Α, 324, 380, 385, καθώς και γι' αυτά του 19ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του παρόντος Κώδικα, απόλυση υπό όρο δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα αν αυτός δεν έχει παραμείνει, δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα τρία πέμπτα (3/5) της ποινής που του επιβλήθηκε, και σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης δεκαοχτώ (18) ετών. Το παραπάνω κατά περίπτωση χρονικό διάστημα προσαυξάνεται κατά το ένα τρίτο (1/3) των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ο καταδικασθείς μπορεί να απολυθεί αν έχει παραμείνει στο κατάστημα είκοσι (20) έτη και αν εκτίει περισσότερες ποινές ισόβιας κάθειρξης, αν έχει παραμείνει είκοσι πέντε (25) έτη. **Στις περιπτώσεις συνολικής ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα του δευτέρου εδαφίου που όπως επιβλήθηκε υπερβαίνει κατά τουλάχιστον δέκα (10) έτη το ανώτατο όριο της συνολικής ποινής κάθειρξης, η υφ' όρον απόλυση δύναται να χορηγείται, εφόσον ο κατάδικος έχει εκτίσει πραγματικά δεκαεπτά (17) έτη.**

Αιτιολογική Έκθεση

Τροποποίηση 105B ΠΚ

Με τις προτεινόμενες αλλαγές στις παρ. 1 και 6 του άρθρου 105B ΠΚ, αφενός μεν, προστίθεται και η περίπτωση των κακουργημάτων του άρθρου 30 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 4251/2014, Α' 80) σε εκείνες που λόγω της ιδιαίτερης ποινικής και κοινωνικής τους απαξίας, δικαιολογούν την πραγματική έκτιση τουλάχιστον τριών πέμπτων (3/5) της ποινής ως προϋπόθεση για την υπό όρους απόλυση, αφετέρου δε, προβλέπεται σε περιπτώσεις που το ονομαστικό ύψος της ποινής που επιβάλλει το δικαστήριο σε ποινές πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6, υπερβαίνει κατά δέκα (10) τουλάχιστον έτη το μέγιστο όριο της συνολικής ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης του άρθρου 94 ΠΚ, δηλαδή τα τριάντα πέντε (35) έτη [λ.χ. για έγκλημα κατά συρροή επιβάλλεται συνολική ποινή τριάντα πέντε (25) έτη με εκτιτέα τα είκοσι πέντε (25)], να χορηγείται η υφ' όρον απόλυση εφόσον ο καταδικασθείς έχει εκτίσει πραγματικά δεκαεπτά (17) έτη [αντί δεκαπέντε (15) που θα εξέτιε χωρίς την ανωτέρω προσθήκη]. Βάση για τον υπολογισμό του ανωτέρω μέτρου πραγματικής έκτισης ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης, αποτέλεσε η αντιστοιχία και η αναλογικότητα με τα αντίστοιχα προβλεπόμενα όρια της ποινής της ισόβιας κάθειρξης. Τέλος, ισοσκελίζεται το όριο (πραγματικής και πλασματικής έκτισης ποινής) θεμελίωσης δικαιώματος υφ' όρον απόλυσης για ποινές φυλάκισης με το αντίστοιχο προβλεπόμενο για ποινές πρόσκαιρης κάθειρξης (2/5 και 3/5 αντίστοιχα).

Εξαιρετική (δυσμενέστερη) μεταχείριση ως προς ορισμένα κακούργηματα – 105B παρ. 6 εδ. β' ΠΚ

22, 23 Ν. 4139/2013

- Διακεκριμένη διακίνηση ναρκωτικών

30 Ν. 4251/2014 [25 Ν. 5038/2023]

- Μεταφορά παράτυπα εισερχόμενων αλλοδαπών [όλες οι παραλλαγές]
- Δεν εξαιρέθηκε από το 110Α ΠΚ [επομένως θα χωρεί απόλυση υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης μετά από μικτή έκτιση 2/5 [και πάντως πραγματική έκτιση 1/5]

134 ΠΚ

- Εσχάτη προδοσία

187 παρ. 1, 2 ΠΚ

- Συμμετοχή σε και διεύθυνση εγκληματικής οργάνωσης

187Α παρ. 1 περ. α'-γ', παρ. 2 εδ. α', παρ. 3 ΠΚ

- Τρομοκρατικές πράξεις – Τρομοκρατική οργάνωση

265 παρ. 1 περ. γ'-δ' ΠΚ

- Διακεκριμένος εμπρησμός σε δάση

299 παρ. 1 ΠΚ

- Ανθρωποκτονία με δόλο σε νηφάλια κατάσταση

323Α παρ. 1-4 ΠΚ

- Εμπορία ανθρώπων

324 παρ. 2, παρ. 3 εδ. α' ΠΚ

- Διακεκριμένη αρπαγή ανηλίκων

380 ΠΚ

- Ληστεία

385 παρ. 2, παρ. 3 εδ. β' ΠΚ

- Διακεκριμένη εκβίαση

336, 338, 339 παρ. 1, 342 παρ. 1, 345 παρ. 1 περ. α', 348Α παρ. 4-5, 349 παρ. 1-2, 351Α παρ. 1 περ. α'-β', παρ. 2 ΠΚ

- Κακούργηματα 19^{ου} κεφαλαίου Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα

Απόλυση υπό όρο επί συνολικής ποινής επιβληθείσας υπό το καθεστώς του προϊσχυΠΚ

ΟΛΑΠ 4/2021 [μη επανακαθορισμός συνολικής (εκτιτέας) ποινής μετά το αμετάκλητο]

- «Στο νομοθετικό δε σώμα εναπομένουν και άλλες λύσεις, εάν υπάρχει βούληση ευνοϊκότερης μεταχείρισης των καταδικασμένων σ' αυτές τις περιπτώσεις, όπως π.χ. η εισαγωγή με το νεότερο νομοθέτημα μεταβατικών διατάξεων, που προβλέπουν μείωση και των ποινών, οι οποίες επιβλήθηκαν αμετακλήτως βάσει του προϊσχύσαντος νόμου, ή η πρόβλεψη δυνατότητας ασκήσεως του έκτακτου ένδικου μέσου της επανάληψης διαδικασίας και στις ανωτέρω περιπτώσεις ή η θέσπιση διατάξεων, που καθιστούν υπό ελαστικότερες προϋποθέσεις δυνατή την υπό όρους απόλυση όλων όσων εκτίουν στερητικές της ελευθερίας ποινές για αδικήματα, που, μετά την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, τιμωρούνται πλέον με μικρότερα όρια στερητικών της ελευθερίας ποινών».

465 ΠΚ [μετά την τροποποίηση με άρθρο 184 Ν. 4855/2021]

- 2. Για τους μέχρι την έναρξη ισχύος του νέου Ποινικού Κώδικα [ν. 4619/2019 (Α' 95)] καταδικασθέντες αμετακλήτως σε πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, για τις οποίες καθορίστηκε, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 94 ΠΚ, συνολική ποινή υπερβαίνουσα τα είκοσι (20) ή δεκαπέντε (15) έτη πρόσκαιρης κάθειρξης, καθώς και τα οχτώ (8) ή πέντε (5) έτη φυλάκισης αντίστοιχα, ως εκτιτέα ποινή για την απόλυση υπό όρο αυτών λογίζονται τα είκοσι (20), δεκαπέντε (15), οχτώ (8) και πέντε (5) έτη, αντίστοιχα.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΑΠΟΛΥΣΗΣ

56

ανάλογα με τον χρόνο τέλεσης της πράξης

 # 1

Χρόνος τέλεσης πριν την 1.7.2019 και αμετάκλητη καταδίκη πριν την 1.7.2019 → βάση υπολογισμού για απόλυση < εκτιτέα ποινή [465(2) ΠΚ]

Παράδειγμα

Εκτιτέα ποινή 25 έτη κάθειρξη αλλά λήψη υπόψη 20 ετών κάθειρξης ενόψει της απόλυσης

 # 2

Χρόνος τέλεσης πριν την 12.11.2021 → βάση υπολογισμού για απόλυση = εκτιτέα ποινή

Παράδειγμα

Εκτιτέα ποινή 20 έτη κάθειρξη και λήψη υπόψη 20 ετών κάθειρξης ενόψει της απόλυσης

 # 3α/3β

Χρόνος τέλεσης από 12.11.2021 και εφεξής → βάση υπολογισμού για απόλυση = εκτιτέα ποινή

Παράδειγμα

Εκτιτέα ποινή 20 έτη κάθειρξη και λήψη υπόψη 20 ετών κάθειρξης ενόψει της απόλυσης αλλά με μικτή έκτιση 4/5 και πραγματική έκτιση 3/5 για ορισμένα αδικήματα

 # 4α/4β

Χρόνος τέλεσης από 1.5.2024 και εφεξής → βάση υπολογισμού για απόλυση > εκτιτέα ποινή για ορισμένα αδικήματα (κατά περίπτωση)

Παράδειγμα

Εκτιτέα ποινή 25 έτη κάθειρξη και λήψη υπόψη 37 ετών κάθειρξης ενόψει της απόλυσης (με ελάχιστη πραγματική έκτιση 17 ετών)

[σ.σ.: η «ονομαστική» ποινή θα πρέπει πλέον να αναγράφεται στην απόφαση]

Άρθρο 106 ΠΚ

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απόλυσης

Σημερινή εικόνα [μετά
από 20 Ν. 4855/2021]

1. Η απόλυση υπό όρο μπορεί να μην χορηγηθεί αν κριθεί με ειδική αιτιολογία ότι η διαγωγή του καταδικασθέντος, κατά την έκτιση της ποινής του, καθιστά αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων. Μόνη η αναιτιολόγητη επίκληση πειθαρχικού παραπτώματος κατά την έκτιση της ποινής δεν αρκεί για τη μη χορήγηση της απόλυσης.
2. Στον απολυόμενο μπορούν να επιβληθούν ορισμένες υποχρεώσεις που θα αφορούν τον τρόπο της ζωής του και ιδίως τον τόπο διαμονής του, με ανάλογη εφαρμογή των περ. δ' έως ζ' της παρ. 2 του άρθρου 99. Οι υποχρεώσεις αυτές, όπως και αυτές που επιβάλλονται από τον νόμο, μπορούν πάντοτε να ανακληθούν ή να τροποποιηθούν αυτεπάγγελα ή με αίτηση εκείνου που απολύθηκε.
3. Η εποπτεία για την τήρηση των κατά την προηγούμενη παράγραφο υποχρεώσεων μπορεί να ανατεθεί και σε εταιρεία προστασίας αποφυλακισμένων.

Άρθρο 106 ΠΚ

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απόλυσης **Προσθήκη «ουσιαστικού κριτηρίου»**

25 Ν. 5090/2024
Σε ισχύ από 1.5.2024

Η απόλυση υπό όρο μπορεί να μην χορηγηθεί αν κριθεί ότι η διαγωγή του καταδικασθέντος, κατά την έκτιση της ποινής του, **σε συνδυασμό με τη διάγνωση της πιθανότητας επανάληψης του εγκλήματος κατά τον χρόνο δοκιμασίας, όπως προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του εγκλήματος, σε σχέση με την εκτίμηση των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων του καταδικασθέντος,** καθιστά αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων.

Αιτ'Εκθ

Τροποποίηση 106 ΠΚ

Η προτεινόμενη προσθήκη στην παρ. 1 του άρθρου 106 του ΠΚ αποσκοπεί στο να σταθμίζεται από το αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο (δικαστικό συμβούλιο) που αποφασίζει σχετικά με τη χορήγηση ή μη υφ' όρον απόλυσης, πέραν της συνδρομής των τυπικών προϋποθέσεων, και το ουσιαστικό κριτήριο που συνίσταται στη διάγνωση της πιθανότητας επανάληψης του εγκλήματος κατά τον χρόνο δοκιμασίας, ως προκύπτει από την εν γένει εκτίμηση των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων του καταδικασθέντος, αλλά και της επικινδυνότητας του εγκλήματος για το κοινωνικό σύνολο. Σε κάθε περίπτωση το βούλευμα πρέπει να είναι εμπειριστατωμένα και ειδικά αιτιολογημένο σύμφωνα με το άρθρο 139 ΚΠΔ.

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απόλυσης

Διάγνωση πιθανότητας επανάληψης εγκλήματος κατά τον χρόνο δοκιμασίας

- Θυμίζει το «παρέχει προσδοκία εντίμου βίου» [που ίσχυε μέχρι το 1993].
- Ορθό το «κατά τον χρόνο της δοκιμασίας»

Όπως προκύπτει από: [i] τα χαρακτηριστικά του εγκλήματος· [ii] σε σχέση με την εκτίμηση των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων του καταδικασθέντος

- Χαρακτηριστικά του εγκλήματος [κριτική σε σχέση με «διπλή αξιολόγηση» / είναι συζητήσιμο αν πρόκειται για διπλή αξιολόγηση με τη στενή έννοια, σε κάθε περίπτωση όμως πρόκειται για μεταβολή της φυσιογνωμίας του θεσμού, για την εφαρμογή του οποίου πλέον κοιτάμε (και) πίσω].
- Ατομικές και κοινωνικές περιστάσεις του καταδικασθέντος [κατά ποιον χρόνο; Εκείνον της έκτισης της ποινής (άρα επάνοδος στη διαγωγή) ή εκείνον που προηγήθηκε αυτής (ενδεχομένως και της τέλεσης του εγκλήματος);] → Αν πάντως πιστεύουμε ότι ο χρόνος που διέδραμε εντός σωφρονιστικού καταστήματος – παρά τη διαγωγή του καταδικασθέντος – δεν μετέβαλε ουδόλως τον χαρακτήρα και, συνεκδοχικά, την «επικινδυνότητά» του, τότε μάλλον δεν πιστεύουμε στην ποινή ως μέσο σωφρονισμού αλλά απλώς ως μορφή ανταπόδοσης (ου μην και αχρήστευσης του δράστη). Χρειάζεται λοιπόν προσοχή κατά την εφαρμογή της διάταξης, και αποκτά σημασία και η δυνατότητα αυτοπρόσωπης εμφάνισης (ή έστω παράστασης διά συνηγόρου) βάσει του 110 παρ. 1 ΠΚ.

Διαχρονικό δίκαιο

[ως προς την εφαρμογή του 106 ΠΚ]

- Ζήτημα αναμένεται να εγερθεί ως προς την αναδρομική (ή μη) εφαρμογή της νέας διάταξης [με το επιχείρημα ότι εισάγεται «δικονομικού» χαρακτήρα ρύθμιση, απότομη της αιτιολογίας της δικαστικής κρίσης].
- Μια τέτοια θέση δεν θα ήταν ορθή. Αντιπρβλ. αντίστοιχο ζήτημα σε σχέση με το 79 παρ. 7 νέου ΠΚ [όπως ίσχυσε από την 1.7.2019 μέχρι την «επαναφορά» της παλαιότερης ρύθμισης με τον Ν. 4637/2019], για το οποίο ο ΑΠ έχει δεχθεί εφαρμογή του 2 ΠΚ [βλ. ενδεικτικά ΑΠ 215/2020]. Κατά μείζονα λόγο, τούτο θα πρέπει να γίνει δεκτό ως προς το 106 ΠΚ.
- Η αιτιολογία μιας δικαστικής κρίσης καθαυτή (πώς εκφέρεται κ.λπ.) είναι ζήτημα δικονομικό. Εδώ όμως δεν ρυθμίζεται η εκφορά της αιτιολόγησης (η «φόρμα») αλλά η ουσία του πράγματος. Τάσσεται δηλαδή η **προϋπόθεση για τη χορήγηση της απόλυσης**.
- Θα πει κανείς, βέβαια, ότι ήδη αξιολογείτο το κριτήριο αυτό, έστω εν τη απουσία ρητής αναφοράς του στον νόμο [βλ. ΣυμβΑΠ 843/2023]. Με βάση μια τέτοια συλλογιστική, θα μπορούσε να μιλήσει για «αυθεντική ερμηνεία», τυγχάνουσα (και) «αναδρομικής» εφαρμογής. Τούτο όμως θα ήταν προδήλως εσφαλμένο.

Άρθρο 108 ΠΚ

Άρση της απόλυσης

... και επί εγκλήματος από αμέλεια

26 Ν. 5090/2024
Σε ισχύ από 1.5.2024

Η απόλυση αίρεται αν μέσα στο χρονικό διάστημα που προβλέπει το επόμενο άρθρο, εκείνος που απολύθηκε διαπράξει έγκλημα ~~με-δόλο~~, για το οποίο του επιβλήθηκε αμετακλήτως οποτεδήποτε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη από ένα (1) έτος. Στην περίπτωση αυτή, εκτίει αθροιστικά, από τότε που θα γίνει αμετάκλητη η νέα καταδίκη, και ολόκληρο το υπόλοιπο της προηγούμενης ποινής, το οποίο όφειλε να εκτίσει κατά τον χρόνο της απόλυσης. Σε περίπτωση άρσης της απόλυσης για καταδίκη σε ισόβια κάθειρξη εκτίει δέκα (10) επιπλέον έτη και επί σωρευτικής συνδρομής ισοβίων καθειρξεων δεκαπέντε (15) επιπλέον έτη.

Αιτ'Εκθ

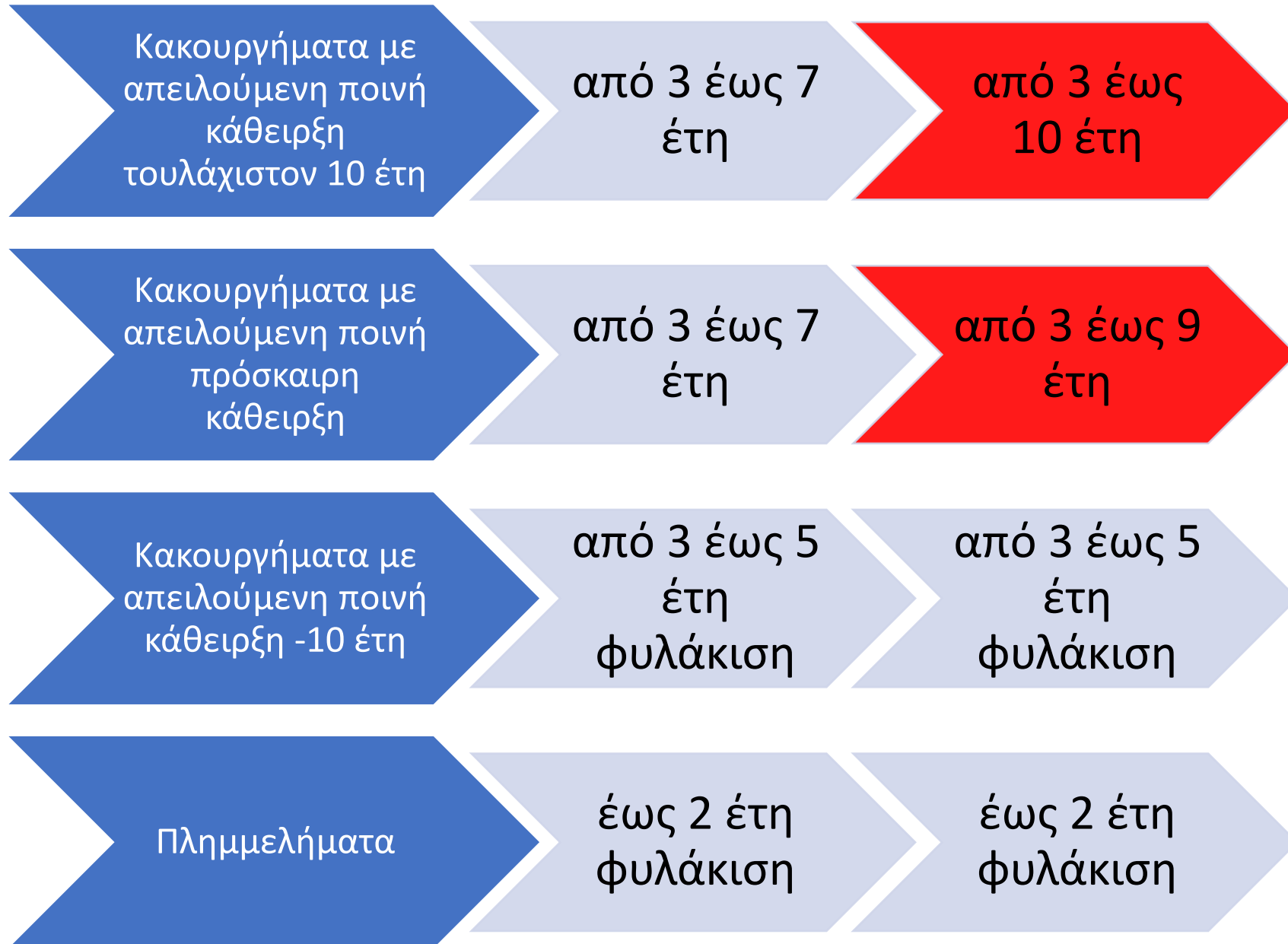
Τροποποίηση 108 ΠΚ

Η προτεινόμενη προσθήκη στην παρ. 1 του άρθρου 108 ΠΚ έγινε προκειμένου η διάταξη να είναι εναρμονισμένη με τις αντίστοιχες της παρ. 1 του άρθρου 99 ΠΚ και της παρ. 2 του άρθρου 101 ΠΚ, που προβλέπουν ως λόγο χορήγησης αναστολής ή ανάκλησης ήδη χορηγηθείσας αναστολής την αμετάκλητη καταδίκη σε ποινή στερητική της ελευθερίας άνω του ενός έτους, ανεξαρτήτως μορφής υπαιτιότητας.

Αναντιστοιχία [παρά τις προθέσεις περί του αντιθέτου]

- ❑ Ναι μεν στο πλαίσιο των άρθρων 99 παρ. 1 ΠΚ [προϋπόθεση για τη χορήγηση της αναστολής εκτέλεσης της ποινής] και 101 παρ. 2 ΠΚ [ανάκληση της αναστολής εκτέλεσης της ποινής] είναι αδιάφορη η μορφή υπαιτιότητας για το έτερο έγκλημα [δόλος ή αμέλεια], εντούτοις στο πλαίσιο του άρθρου 102 ΠΚ [άρση αναστολής] απαιτείται η τέλεση εγκλήματος δόλου [σε αντίθεση με το άρθρο 102 προϊσχύσαντος ΠΚ, που αρκείτο σε τέλεση οποιουδήποτε «κακουργήματος ή πλημμελήματος» κατά την περίοδο δοκιμασίας]. Έτσι, εντοπίζεται αντιστροφή σε σχέση με το προϊσχύσαν καθεστώς, χωρίς τούτο να δικαιολογείται από τη συστηματική αντιπαραβολή των δύο θεσμών.
- Υπενθυμίζεται, επιπλέον, ότι ήδη με το άρθρο 107 ΠΚ [μετά τον Ν. 4855/2021] προβλέπει ανάκληση της απόλυσης επί κίνησης ποινικής δίωξης κατά την περίοδο δοκιμασίας όχι απλά για έγκλημα δόλου αλλά για κακούργημα.

Ειδικά θέματα - Υφ' όρον απόλυση και ποινική διαπραγμάτευση

Συμφωνία ως προς απόλυση υπό όρο [βλ. και πρακτική στις ΗΠΑ]
Στις περιπτώσεις που το αίτημα του κατηγορουμένου υποβάλλεται αμέσως μετά από την άσκηση της ποινικής δίωξης, κατά το προδικαστικό δικονομικό στάδιο, στον τρόπο έκτισης της συμφωνηθείσας ποινής μπορεί να περιλαμβάνεται και η δυνατότητα υπό όρους απόλυσης του κατηγορουμένου μετά από τη συμπλήρωση δύο πέμπτων (2/5) πλασματικής έκτισης και ενός τρίτου (1/3) πραγματικής παραμονής στο σωφρονιστικό κατάστημα, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 6 του άρθρου 105B ΠΚ αντίστοιχα, εξαιρουμένων των κακουργημάτων του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 303 ΚΠΔ

Ποινική διαπραγμάτευση

94 Ν. 5090/2024
Σε ισχύ από 1.5.2024

4. [...] Η προτεινόμενη ποινή καθορίζεται με βάση την απαξία, τις συνθήκες τέλεσης της πράξης, τον βαθμό της υπαιτιότητας, καθώς και την προσωπικότητα και τους οικονομικούς όρους του κατηγορουμένου και δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε (5) έτη φυλάκισης στα κακουργήματα που τιμωρούνται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη, **τα εννέα (9) έτη στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη, τα δέκα (10) έτη στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και τα δύο (2) έτη στα πλημμελήματα, ούτε μπορεί να είναι κατώτερη των τριών (3) ετών στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη. Για την αναστολή ή μετατροπή της προτεινόμενης ποινής ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 80Α, 99 και 104Α ΠΚ. Στις περιπτώσεις που το αίτημα του κατηγορουμένου υποβάλλεται αμέσως μετά από την άσκηση της ποινικής δίωξης, κατά το προδικαστικό δικονομικό στάδιο, στον τρόπο έκτισης της συμφωνηθείσας ποινής μπορεί να περιλαμβάνεται και η δυνατότητα υπό όρους απόλυσης του κατηγορουμένου μετά από τη συμπλήρωση δύο πέμπτων (2/5) πλασματικής έκτισης και ενός τρίτου (1/3) πραγματικής παραμονής στο σωφρονιστικό κατάστημα, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 6 του άρθρου 105Β ΠΚ αντίστοιχα, εξαιρουμένων των κακουργημάτων του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του ίδιου άρθρου.** Στο πρακτικό διαπραγμάτευσης ορίζεται υποχρεωτικά πληρεξούσιος δικηγόρος και αντίκλητος του κατηγορουμένου στον οποίο παρέχεται η εντολή να τον εκπροσωπήσει στο ακροατήριο.

Υφ' όρον απόλυση και χρηματική ποινή

- Είχε τεθεί ζήτημα ως προς την υφ' όρον απόλυση επί έκτισης φυλάκισης λόγω μη καταβολής χρηματικής ποινής που ορίστηκε σε ημερήσιες μονάδες κατά το άρθρο 80 παρ. 6 ΠΚ, όπως είχε τεθεί στο πλαίσιο του νέου ΠΚ από 1.7.2019. Κατά μία άποψη, εφόσον σε τέτοια περίπτωση εκτιόταν ως στερητική της ελευθερίας ποινή, για την οποία χωρεί ευεργετικός υπολογισμός (4/2021 ΓνμΔΕισΑΠ), και είναι δεκτική συνεπιμέτρησης με άλλες ποινές, με τις οποίες συναντάται στην εκτέλεση (3/2021 ΓνμΔΕισΑΠ), ήταν δυνατό να χορηγηθεί απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης. Κατά την αντίθετη άποψη, η ποινή αυτή εξακολουθούσε να διατηρεί το χαρακτήρα της ως χρηματική και δεν χωρούσε απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης, παρά μόνο αποφυλάκιση λόγω λήξης ποινής. Ήδη μετά την μεταβολή που επέφερε ο Ν. 4855/2021 [βλ. άρθρα 4, 167] στον τρόπο εκτέλεσης (και αυτού του είδους) της χρηματικής ποινής, το ζήτημα δεν υφίσταται πλέον.
- Κατά μείζονα λόγο, δεν τίθεται ζήτημα μετά τον Ν. 5090/2024, με τον οποίο καταργείται το σύστημα χρηματικής ποινής σε ημερήσιες μονάδες.

Υφ' όρον απόλυση και μερική έκτιση ποινής

- Με τον Ν. 4855/2021, είχε προβλεφθεί ρητά ότι δεν χωρεί υφ' όρον απόλυση σε καθεστώς μερικής αναστολής της ποινής κατ' άρθρο 100 ΠΚ [βλ. άρθρο 100 παρ. 1 εδ. β' ΠΚ, όπως είχε προστεθεί δυνάμει του άρθρου 10 Ν. 4855/2021], επιλύοντας ένα ακόμη ζήτημα που είχε απασχολήσει μετά τη θέση σε ισχύ του νέου ΠΚ. Η διάταξη αυτή προξενεί ζήτημα όταν το εκτιτέο (μη ανασταλέν) τμήμα της όλης ποινής υπερβαίνει την αναλογία των δύο πέμπτων της τελευταίας (δηλαδή της συνολικά επιβληθείσας ποινής), οπότε και τίθεται σε δυσμενέστερη μοίρα ο καταδικασθείς για τον οποίο διατάχθηκε μερική αναστολή εκτέλεσης της ποινής σε σύγκριση με εκείνον για τον οποίο δεν διατάχθηκε (ούτε καν μερική) αναστολή εκτέλεσης της ποινής.
  - Καταργείται το 100 ΠΚ, εντούτοις ο διάδοχος θεσμός του 99 παρ. 5 ΠΚ δεν συμβιβάζεται με την απόλυση υπό όρο [99 παρ. 5 εδ. β' ΠΚ].
  - Στο πλαίσιο του νέου άρθρου 99 παρ. 6 ΠΚ [μερική – πραγματική – έκτιση ποινής, που επίσης δεν συμβιβάζεται με την απόλυση υπό όρο (βλ. 99 παρ. 6 εδ. τελ. ΠΚ, που παραπέμπει, μ.ά., στο 99 παρ. 5 εδ. β' ΠΚ), εντοπίζεται δυσαρμονία, αφού ενίοτε θα είναι προτιμότερη η πλήρης έκτιση της ποινής (με υφ' όρον απόλυση κατ' άρθρο 105B παρ. 1 ΠΚ) παρά η μερική έκτιση].

Υφ' όρον απόλυση και έκτιση ποινής στην κατοικία

- Είναι φυσικά δυνατό να χορηγηθεί υφ' όρον απόλυση σε καταδικασθέντα (π.χ. ανάπηρο) που εκτίει ποινή στην κατοικία (αφού πρόκειται απλά για εναλλακτικό τρόπο έκτισης) [βλ. και ΑιτέκθΣχΠΚ, όπου η δυνατότητα αναφέρεται ρητά]. Πρακτική συνέπεια της υφ' όρον απόλυσης για τον ανάπηρο καταδικασθέντα θα είναι η παύση της υποχρέωσης περιορισμού στην κατοικία (και η περιέλευσή του σε καθεστώς δοκιμασίας, όπως ισχύει για όλους τους απολυθέντες υφ' όρον). Για την υφ' όρον απόλυση εκδίδεται βούλευμα του ΣυμβΠλημ, όπως γενικά στην υφ' όρον απόλυση. Σε μια τέτοια περίπτωση, όμως, δεν αναγνωρίζεται ευεργετικός υπολογισμός ημερών λόγω της αναπηρίας, αφού το εκτιθέν μέρος της ποινής δεν εκτίθηκε πάντως σε σωφρονιστικό κατάστημα αλλά στην κατοικία του κατάδικου (βλ. 105B παρ. 4 εδ. β' ΠΚ, που αναφέρεται σε κάθε ημέρα κράτησης «κρατουμένων») [ΣυμβΠλημΛαρ 97/2022]. Υποστηρίζεται ότι η (αρνητική) προϋπόθεση της διαγωγής τεκμαίρεται, εφόσον δεν ανακλήθηκε (κατ' άρθρο 105 παρ. 3 ΠΚ) η έκτιση στην κατοικία μέχρι τη συμπλήρωση του ελάχιστου απαιτούμενου χρόνου για τη χορήγηση υφ' όρον απόλυσης.
  - Διατηρείται η δυνατότητα στο πλαίσιο των 105 παρ. 1, 2 ΠΚ [χωρίς ευεργετικό υπολογισμό].
  - Ως προς την κατ' οίκον έκτιση της ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση, βλ. 105 παρ. 5 εδ. προτελ. ΠΚ [απότιση ποινής μετά από έκτιση του κατ' άρθρο 105B παρ. 1 ΠΚ τμήματος]. → Συντονισμός με 110Α ΠΚ;

Ειδικά θέματα – Υφ' όρον απόλυση και ανήλικοι / νεαροί ενήλικοι

➤ Επί ανηλίκου παραβάτη:

- Διατηρείται η δυνατότητα έκτισης ποινής [ΠΕΚΚΝ] στην κατοικία [127/105 ΠΚ αντί 128(1) ΠΚ].
- Παρέχεται το πρώτον η δυνατότητα μετατροπής σε κοινωφελή εργασία [127/104Α ΠΚ] / πρβλ. πάντως 122 παρ. 1 περ. ι' ΠΚ, που προβλέπει την παροχή κοινωφελούς εργασίας ως (αναμορφωτικό) μέτρο ασφαλείας.
- Καταργείται η δυνατότητα μετατροπής του υπολοίπου της ποινής σε κοινωφελή εργασία [κατάργηση 105Α / 128(2) ΠΚ].

➤ Υφ' όρον απόλυση και ανήλικοι: βλ. 129 ΠΚ και 129Α ΠΚ σχετικά με απόλυση ανηλίκου υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης (όπως έχουν πρόσφατα τροποποιηθεί δυνάμει των άρθρων 28 και 29 Ν. 4855/2021, αντίστοιχα, και όπως το πρώτο από αυτά τροποποιήθηκε εκ νέου δυνάμει του άρθρου 59 Ν. 4871/2021).

➤ Απόλυση νεαρού ενήλικα που εκτίει ΠΕΚΚΝ.

➤ Το ζήτημα έχει απασχολήσει ήδη τη νομολογία (βλ. ενδεικτικά ΣυμβΠλημΒολ 286/2020).

Υφ' όρον απόλυση και εξαρτημένοι από ναρκωτικά

Άρθρο 35 Ν. 4139/2013 [παραμένει αμετάβλητο]

1. Όποιος έχει καταδικαστεί για εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 32 παράγραφος 1 σε στερητική της ελευθερίας ποινή και την εκτίει στη φυλακή, αν παρακολούθησε εκεί πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού, όπως πιστοποιείται εγγράφως από τον υπεύθυνο του οικείου προγράμματος, μπορεί να απολυθεί με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που ορίζεται στα άρθρα 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, με τον όρο παρακολούθησης αντίστοιχου προγράμματος ολοκλήρωσης της απεξάρτησης και εφόσον έχει εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο τουλάχιστον το ένα έκτο (1/6) της ποινής. Οι υπεύθυνοι του προγράμματος έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν την πρώτη ημέρα κάθε δεύτερου μήνα τη δικαστική αρχή και να συμπληρώνουν ειδικό δελτίο, στο οποίο αναφέρεται ρητά η συνεχής παρακολούθηση, η συναφής πρόοδος, η σταθεροποίηση και η επιτυχής ολοκλήρωσή του. Η αδικαιολόγητη διακοπή της παρακολούθησης του προγράμματος αναφέρεται άμεσα στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών και το συμβούλιο πλημμελειοδικών προχωρεί σε ανάκληση της απόλυσης.

2. Όποιος καταδικάσθηκε σε ποινή φυλάκισης για οποιοδήποτε έγκλημα και υποβάλλεται σε θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού, κατά την προηγούμενη παράγραφο, μπορεί με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου της κράτησης, ύστερα από γνώμη της οικείας ειδικής επιτροπής του άρθρου 31 περίπτωση β', να απολυθεί υπό όρο και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που ορίζεται στα άρθρα 105 και επόμενα του Π.Κ., εφόσον το παρακολούθησε με επιτυχία. Το συμβούλιο μπορεί να επιβάλει στον απολυόμενο την υποχρέωση να εμφανίζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε ειδικό θεραπευτικό κατάστημα απεξάρτησης και να υποβάλλεται σε εξετάσεις. Αν από αυτές αποδειχθεί ότι ξανάρχισε τη χρήση ναρκωτικών ή αν αρνείται ή παραλείπει να εξετάζεται, το ειδικό θεραπευτικό κατάστημα υποχρεούται να ειδοποιεί τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, οπότε ανακαλείται η απόλυση με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών.

3. Ο χρόνος παραμονής στο εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης σε κάθε περίπτωση θεωρείται ως χρόνος έκτισης ποινής.

[...]